ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 228 (13544)
1971 оной сентябриин 26, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

МҮНӨӨДЭР—МАШИНА БҮТЭЭГШЫН ҮДЭР

ТАБАН ЖЭЛЭЙ даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн зорилго «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд урдаа табяад, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн хүдэлжэ байнад. Дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд эндэ олон даа. Фрезеровщик Анатолий Усов табан үдэрэйнгөө даабари дүрбэн үдэр соо бүтээжэ, эрхим амжалта туйлана. Энэ түрүү хүдэлмэришэн жэлэйнгээ даабари бүри август hара соо дүүргэhэн юм. Тэрэ халаанайнгаа даабари 70—75 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, заншалта hайндэрөө угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фрезеровщик Анатолий Усов.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ОКТЯБРИИН ХУБИСХАЛАЙ 54 ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Шармайн оролдоно

...аймаг дотор таряа хуряалга шинд... ороод байна. Зарим ажахынууд бүхы ...йнгаа хахадынь шахууе хуряанхай. ...бал, Үхин-Булагай совхоз сентябриин ...гээр хамта 3462 гектар таряа хуряа... 20 шахуу мянган центнер ороохо со... байна. Тиихэдэ Калининай нэрэмжэтэ ... 20 гара мянган центнер таряа тоог ...уланхай.

...йнгээ аймаг соо бултанhаа түрүүлэн, ...колхоз гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө ...түрүүшын илалта туйлаба. Энэ ажахын ...түнөө 10 мянган центнер ороохо Эхэ ...имбаарта оруулаа. Эдэ үдэрнүүдтэ кол...оо гадуур таряа худалдажал байhаар. ...таряа хуряалга дээрэ илангаяа комсомол-залуушуулай хүдэлдэг агрегадууд онсо шалгарна. hүүлэй табан хоногой дүн гаргахада, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой залуу комбайнер Василий Петров «СК-4» комбайнаар 1100 центнер шэнисэ сохижо, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараhан байба. Тэрэшэлэн Бэшүүрэй совхозой бэрхэ механизатор Савелий Федотов табан үдэр соо 1088 центнер ороохо сохёо. «Рассвет» колхозой залуу комбайнер Степан Афанасьев недели соо 631 га шэнисэ амяарлан хадажа, баhал мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа.

Сентябрь hарын эдэ сэлмэг дулаан үдэрнүүдые hамбаашалан, аймагай колхоз, совхозуудай таряашад ургасаяа түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын түлөө шармайн оролдоно.

Н. ИСАЕВ.

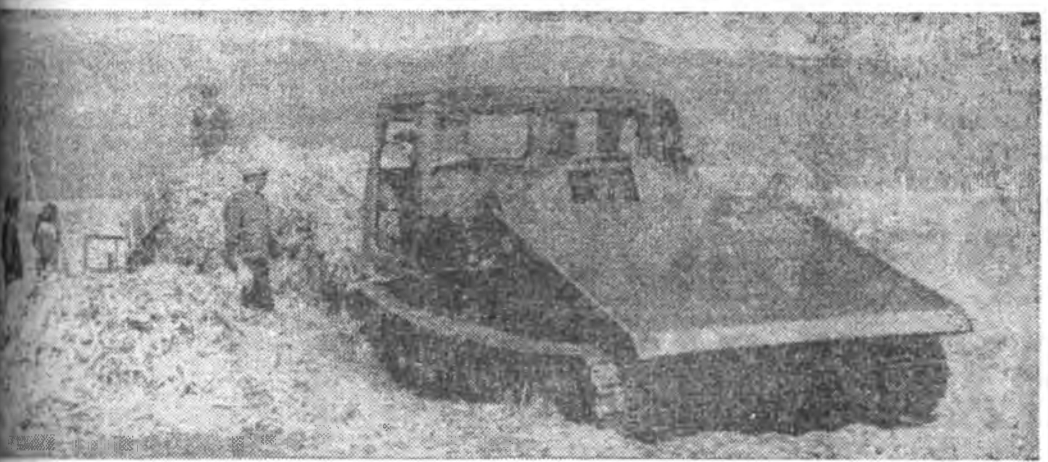

...ГЫН аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд адууhа малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл ...талаар эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Эндэ үбhэ хулhа бэлэдхэхэhээ гадна, кукуруза болон наран сэ...лос дараhан байна. hүүлэй мэдээгээр, 3500 гаран тонно силос дарагдаа. Эндэ кукуруза ...комбайнай жолоошод, шофернууд ажал хүдэлмэреэ эрхим hайнаар ябуулhан байна. ...колхозой механизаторнууд 1200 тонныи багтаамжатай силосэй дүрбэдэхи нүхэндэ кукуру...гон эшэ намаа силос болгон даража дүүргэбэ.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

Түрүүшүүл— ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАРТА

Заха хизааргүй мэтэ шарлашаhан поли урдамнай нэмжын харагдана. Бүлэг бүлэгөөрөө хубаарhан талын «онгосонууд» таряан далай соогуур шуумайна. Энэмнай Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой механизаторнууд гээшэ. Тэдэнэр нарата үдэрнүүдые hамбаашалан, унаhан малгайгаа абаха сүлөөгүйгөөр ажаллана. Тус колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын тоо бүридхэгшэ С. Иванов үнгэрэгшэ табан хоногой дүн гаргажа, полевой станай Хүндэлэлэй самбарта түрүүшүүлэй нэрэ обог, туйлаhан дүнгүүдые бэшэбэ.

Коммунист А. А. Гроздевой хүтэлбэрилдэг бригада колхоз дотороо түрүү hуури эзэлбэ. Тус бригадын комбайнер В. Е. Думнов табан үдэрэй туршада 92 гектар талмайн таряа хадажа, 1750 центнер ороохо сохиhон байна. Тэрэ колхоз дотороо социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Комбайнернууд И. Ф. Пластинин, С. С. Черниговский гэгшэд мүн лэ эрхим дүнгүүдые туйлаа.

С. БАИРОВ.

ЗАЛУУШУУЛНАЙ ЗОРИГТОЙ

Локомотив-вагон заhабарилгын заводто залуу хүбүүд, басагад олон гээшэ. hүүлэй үедэ эндэ комсомол-залуушуулай 27 бригада эмхидхэгдэhэн байна. 10 бригададань коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгогдоhон. Эдэнэр Октябриин 54-дэхи жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын тула дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абанхай.

Анатолий Гашевай даадаг комсомол-залуушуулай бригадын слесарьнүүд дизельнэ цех соогоо эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр тепловозой дизельнүүдые түргэнөөр, hайн шанартайгаар хабсаргажа, өөрын тамгатай болоhоор үнинэй юм. Халаан бүриингөө даабари 35—40 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Тиин найма hарын даабариhаа гадуур тепловозой нэгэ дизель хабсаргаhан байна. Слесарьнууд Г. И. Мякин, В. Л. Козлов, В. Г. Москвитин гэгшэд абьяастайгаар хүдэлхын хажуутаар, шадабари мэргэжэл, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлэн, үдэшэндөө hурадаг.

Эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг комсомол-залуушуулай бригаданууд бэшэшье цехүүдтэ олон. Шэрэм шудхалгын цехтэ хүдэлдэг М. Мантыковай бригада халаанайнгаа даабариhаа гадуур тормозой 500—600 колодко хэжэ, ажалай үльгэр жэшээ бусадта харуулна. Заводой комсомол-залуушуулай Агуухэ Октябриин 54-дэхи ойн hайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха байhандань этигэмээр.

В. ИВАНОВ,
Ленинэй ордентэ ЛВР-гэй комсомолой комитедэй секретариин орлогшо.

УЯЛГАЯА ШЭНЭЛБЭ

Республика дотороо hайн мэдээжэ болоhон «Электромашина» заводой коллектив машина бүтээгшын hайндэрые ажалдаа шэнэ амжалта туйлан угтаба. Жэлэй найма hарын түсэбые 104 процент дүүргээд, даабариhаа гадуур 427 мянган түхэригэй продукци худалдаhан байна.

Эндэ бүтээгдэдэг эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэй электродвигательнүүд, мүн лэ hайн шанартай автокранууд арадай ажахын олон hалбаринуудта хэрэглэгдэнэ. Гадна электродвигательнүүд аха дүү Польшо, Чехословаки, Болгари, ГДР, МНР, Румыни, тэрэшэлэн Афганистан, Финлянди, Иран, Турци, хамта дээрээ дэлхэйн 15 орондо наймаалагдадаг болоо. hүүлэй үедэ Инди, ОАР болон бусад оронуудта электродвигательнүүд эльгээгдэжэ эхилээ. Мүн Германиин Федеративна Республика манай эндэхи электродвигательнүүдые абаха захил хэhэн байна.

Машина бүтээхэ даабаряа hайнаар дүүргэдэг, республика доторoo түрүүшынхээ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэhэн энэ завод hаяхан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа. Гүрэн түрынгөө шагналда хүртэhэн түрүү коллектив туйлаhан амжалтаяа арьбадхаха гэжэ шиидээд, урдань абаhан социалис уялгаяа шэнэлбэ.

Продукци худалдаха энэ жэлэйнгээ даабарие декабриин 16-да дүүргээд, түсэбhөө гадуур 600 мянган түхэригэй продукци наймаалха гэжэ хараалаа. Мүн энэ жэлэй туршада ажалай бүтээсые 8 процентээр дээшэлүүлхэ, 150 мянган түхэригэй олзо доход түсэбhөө гадуур оруулха гэжэ уялга соонь хэлэгдэнэ.

Заводой коллектив үйлэдбэреэ улам оньhожоруулха шэнэ онол арга нэбтэрүүлхэ юм. Энэ хэрэгтэ урлан нарижуулагшадай оруулха туhа нэмэринь яhала ехэ. Урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй, ажалаа эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэhэнэй ашаар 160 мянган түхэригэй алмалта хэгдэхэ юм.

Хүдэлмэришэд хүдөө ажахын захилые саг болзор соонь дүүргэнэ. Хүдөө ажахыда эльгээгдэдэг автокран, электродвигательнүүд hарын 20-hоо урид бүтээгдэдэг болоо.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ уялга олон хүдэлмэришэд абаhан юм. Тэдэнэй 230 гаран хүниинь хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, мүнөө октябрь-ноябрь hарануудай түсэбөөр ажаллажа байна.

Үнгэрhэн табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэhэнэй түлөө олон түрүүшүүл Эхэ оронойнгоо шагналда хүртэбэ. Слесарь Константин Иванович Кузнецов, шэрдэгшэ Мария Михеевна Фомина, үрэмдэгшэ Давид Будеевич Сельверов, мүлигшэ Вера Васильевна Голубенко, электромеханическа цехэй начальник Михаил Васильевич Чекалов болон бусад зарим түрүүшүүл орден, медальнуудта хүртөө.

Заводой 50 хүдэлмэришэд «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгээр. Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Термист З. М. Бикбаев, шэрдэгшэ М. Н. Гайдай, токарь К. П. Антонов, слесарь В. А. Свирид, мүлигшэ С. К. Иванов, модошо дархан А. А. Орлов тэдэнэй тоодо оролсоно.

Машина бүтээгшэдэй hайндэрые тэмдэглэхэ зуураа, абаhан шэнэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байhанаа заводой коллектив мэдүүлнэ.

Манай корр.

Белградай электронно промышленностиин заводто болоhон митинг дээрэ нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

...нүхэдүүд!

...заводто ерэжэ, таанартай— ...алдарта хүдэлмэришэн ...шэд болохо электрон... хүдэлмэрилэгшэд... ...урнhандатнай нэн ...эрхэнэй баяр хүргэ... Танай заводые ...ханааб гэжэ тан... Энэ завод ёhотой ...мүн гэхэ гү, али ...техникэ, ухаансар ...ехэтэй гар гэжэ ...саргтай зэргэшэн таана... ...абаhантнай харагдана.

...абаhандатнай, мүн ...совет арад тушаа hайн ...хэлэhэндэтнай минии ...хэлээ хүдэлгөөбди. Энэ ...лэн, Советскэ Союзай ...хүдэлмэришэд бо... ...Таанарта, та... ...Югославиин комму... ...Социалис Югославиин ...аха дүүгэй халуун ...хүргэхэ хүсэлтэйбди.

...оронуудай арадуудай хани ...урдын түүхэтэй юм. ...социализмын тү... ...шэнэ удха шэнжээр ...Манай орондохи ...баатар-интернацио... — Югославиин hайн ...нууд совет хүнүүдэй ...хүндэтэйгөөр хадууг... ...зоригтой хүнүүд ...эрхэ сүлөөгэй түлөө ...баhая үгөө бэшэ. Тэдэ... ...түрэл газар дээ... ...тогтоохын түлөө тэм...

...революциин дүлэн соогуур ...зам нүхэр Тито эхи... ...бидэнэр хододоо hана... ...Мүнөө тэрэ югослав ...революционно ...тэрэнэй баатар ...коммунистнүү... ...Югославиин со... ...толгойлогшо гэжэ бү...

...энэ жэлдэ фашис эзэм... ...эбсэгтэ восстаниин ...жэлэй ойе баяр ёhоло... ...тэмдэглээ. Со... ...гитлеровскэ Герма... ...орохон үдэр Югосла... ...партиин ЦК-гай по... ...ниитын зэбсэгтэ вос... ...уряалhыень совет ху... ...мартахагүй. 1941 ...эхилhэн баатар... ...дүлэн бүхы орон соо... ...восстани социалис... ...түлөө бүгэдэ ...болоhон юм.

...энэ ушарые хэрэглэжэ, ...ветерануудта — ...тэмсэлдэ хабаадаhан манай нүхэдүүдтэ үнэн сэдьхэлэй мэндые хүргэхэ хүсэлтэйб.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда Югославида ушарhан хохидол хэр ехэб, фашизмые бута сохихо хэрэгтэ тэрэнэй оруулhан хубита хэр ехэб гэжэ совет хүнүүд мэдэдэг юм. Югославиин арадай сүлөөрэлгын арми баатар тэмсэлээрээ Европын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй түүхэдэ эгээн лэ эли тодо хуудаhануудые бэшээ, манай ниитын, үнинэй хүлеэгдэhэн илалтын үдэрые дүтэлүүлhэн гэжэ бидэнэр hайн мэдэнэбди. Белградые сүлөөлхын түлөө хамтын тулалдаануудта, мүн Югославиин газар дээрэхи бусад дайшалхы тэмсэлдэ совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ба Югославиин арадай армиин дайшалхы хани барисаанай үндэhэ hуури табигдаhан юм.

Нүхэдүүд! Хүсэд адли тэгшэ эрхын, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын үндэhэ hуури дээрэ тогтоhон манай партинуудай, манай оронуудай хоорондохи хани харилсаае саашадань бэхижүүлхэ ябадал совет, югослав арадуудай гол шухала эрилтэдэ харюусана, социализмын дэлхэйн байгуулалтые бэхижүүлгэдэ, эб найрамдал ба дэбжэлтын хэрэгтэ туhална гэжэ бидэнэр Советскэ Союздаа тоолонобди.

hүүлэй жэлнүүдэй туршада совет-югослав харилсаануудта горитойхон hайн талын дүршэл олгогдоо гэжэ тэмдэглэхэ бүхы эрхэ манда бии. Энэ хадаа илангаяа экономическа, научно-техническэ талада хабаатай. Жэшээлэн хэлэхэдэ, танай заводыешье абаад үзэе. Танай завод, манда хэлэгдэhэнэй ёhоор, совет промышленностьтай бата бэхи холбоо барисаа байгууланхай. Танай продукциие манайда ямараар сэгнэнэб гэжэ би hонирхоhоноо нюухагүйб. Танай продукци hайн гэжэ дуулахадаа сэдьхэлээ ханааб.

Гэхэтэй хамта совет ба югослав электроникын хани харилсаан бүри үргэн, ашаг ехэтэй байжа шадаха байгаа. Мүн манай харилсаанай бусад олон hалбариин хэрэгые иимээр эмхидхэжэ болохо hэн.

Манай ороной хүсэн ехэ. Арадай ажахы тогтууритай түсэбүүдэй үндэhөөр найдамтайгаар, түргөөр хүгжэнэ. Тиимэhээ Советскэ Союз — продукци бүтээхэ талаар ехэ захил хэжэ шадаха захигша болоно. Ехэ захилнуудые хэхэдэ, манай мэдэhээр, үйлэдбэри олзотой, тэрэнэй олзо оршыень ехэ болгодог гээшэ. Югославиин предприятинуудай гаргадаг hайн шанартай продукци худалдан абаха хүсэлэнтэйбди. Энээнтэй хамта, Советскэ Союз социалис Югославида хэрэгтэй мүнөөнэй элдэб янзын промышленна продукци, түүхэй эд худалдаха ехэ арга боломжотой юм. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, хоёр талада ашатай туhатай харилсаа байгуулха hайн үндэhэ hуури, хэрэглэгдээгүй бүри ехэ арга боломжо бии.

Нүхэдүүд, энэ ушар экономическа харилсаанhаа гадна, үргэн политическэ хани харилсаандашье хабаадаха юм. Бэе бэеэ бүри hайнаар мэдэхэ ёhотойбди, манай партинуудай, манай арадуудай олоhон дүй дүршэл хүсэдөөр, бүхы талаhаань шэнжэлхэ зэргэтэйбди. Тиихын тула эгээн найдамтай зэбсэг гэхэдэ, партийна, ниитын организацинуудай, хүнүүдэй хоорондохи сэхэ уулзалга, хэлсээнүүд юм. Тиимэhээ элдэб мэргэжэлэй, тушаалай делегацинуудай бэе бэедээ айлшалха ябадалые үргэдхэхые, түрэл болоhон городуудай, нютагай партийна организацинуудай холбооe бэхижүүлхые амаршалха байнабди.

Совет хүдэлмэришэдтэ танай заводой, Югославиин бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдэй айлшаар ерэжэ байгаа hаань, бидэнэр баяртай байхабди. Манайда — Москва, Ленинград, Киев болон Харьков ерэхыетнай уриха байнаб. Айлшалагты манайда! Манай Эхэ ороной үүдэн, манай предприятинуудай үүдэн югослав хүдэлмэришэдэй урда үргэнөөр нээгдэнхэй. Манай республиканuудта ерэжэ, совет арадай ажабайдалтай танилсахадань, манай колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, манай эрдэмтэд болон искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй ямараар байдаг, хүдэлдэгыень хаража танилсахадань Югославиин нүхэдтэ hонирхолтой байха hэн гэжэ hананаб. Мүн манай оронойшье ажалшад танайда ерэжэ, Югославиин аха дүүнэрэй ямараар хүдэлжэ байhаарнь hонирхохол байха hэн.

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар, бүхы асуудалнууд тушаа Таанадтай сэхээр хөөрэлдэхэ гэжэ hананам. Совет-югослав харилсаанууд саашадаа хүгжэхэ замгүй юм гэhэн үгэ заримдаа дуулажа болоно. Ушар юуб гэхэдэ, Югославида байhан социалис байгуулалтын арга дүрэ, социалис общество эмхидхэлгын түхэл янза Советскэ Союзда таарадаггүй, харин югославууд совет дүршэлые абаха дурагүй гэлсэдэг байна. Энээн тушаа юу хэлэлтэйб?

Югославиин ниитын байдал эмхидхэлгын мүнөөнэй онсо өөрсэ зүйлнүүдые совет коммунистнууд, совет хүнүүд дэмжэдэггүй байhаниинь нюуса бэшэ. Манайда, Советскэ Союзда, өөрын заншал, өөрын дүршэл бии тэдэмнай социализм тухай манай ойлгосодо, манай эрхэ байдалда таарамжатай юм.

Социалис байгуулалтын юрэнхы тодорхой хуулинууд, социализмын юрэнхы, онсо өөрын ёhо гурим, түхэл шэнжэ байдаг гэжэ бидэнэр, коммунистнууд-марксистнууд hайн мэдэнэбди. Эдээнгүйгөөр социализм юрэдөө байхагүй юм. Харин ниитын ажабайдалые эмхидхэхэ тодорхой түхэл янзые шэлэн олохо гээшэ Коммунис партиин, арад бүхэнэй дотоодын хэрэг мүн. Түхэл янзын ондо ондоо байhан ушар социалис гүрэнүүдэй харилсаануудта ямар нэгэн hэжэг түрүүлхэ, этигэлсэхэгүй ябадалай шалтагаан болохо ёhогүй гэжэ бидэнэр батаар этигэжэ байhанаа тодорхойлнобди.

Ондо ондоо оронуудта социалис байгуулалтын бодото ябасые хоорондонь зүришэлдүүлхэ, гадна хүгжэлтын өөhэдыиг өө арга дүрые бусадта баадхаха ябадалда бидэнэр эсэргүүгээр хандадагбди.

Манай оронууд ниитын-экономическа нэгэ байгуулалтада ородог байhан ушар бидэндэ, марксистнууд-ленинецүүдтэ гол шухала зүйл гээшэ. Нүхэдүүд, энэ ушар эсэсэй эсэстэ эгээн шухала юумэн болоно. Хэрбээ энээнhээ эшэ баримталан, нүхэр ёhоной, бэе бэедээ этигэлсэлгын үзэл бодолоор ажал ябуулгаа эрхилээ hаамнай, СССР ба СФРЮ хоёрой хоорондохи харилсаануудые хүгжөөлгэдэ шэглүүлэгдэhэн манай Коммунис партинуудай хүсэл оролдолго амжалта асарха юм гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Совет-югослав арадуудай хани барисаан, аха дүүгэй нүхэсэлэй эшэ үндэhэн ниитын дайсанда эсэргүү тэмсэлдэ адхарhан шуhаар баталагданхай юм. Энэ эшэ үндэhэн эбдэршэгүй. Тиин бидэнэр, нүхэдүүд, бидэ бүгэдөөрөө түүхын үмэнэ, ами наhаяа үгэгшэдэй дурасхаалай үмэнэ, манай үхибүүд ба ашанарай үмэнэ харюусалгатай байнабди. Энэ эшэ үндэhэн дээрэ бодхоогдоhон совет-югослав харилсаанай байшангай hаруул hайхан ба бата бэхи байхын түлөө, үнэн сэдьхэлэй, бэе бэедээ этигэлсэлгын оршон байдалай мандахын түлөө бидэнэр харюусаха болонобди.

Нүхэдүүд! Советскэ Союзда югослав арадай ажабайдалай хойноhоо, танай орон дотор ажахын ба соёл культурын байгуулалтын ябасын хойноhоо ехэ анхаралтайгаар, hайнине хүсэн хаража байдаг юм. Бидэнэр танай амжалтаар үнэн сэдьхэлhээ баярладагбди. Танда бэрхэшээлнүүдэй ушархада, хүлгөөтэй байхадатнай бидэнэр hанаагаа зободог байнабди, социалис байгуулалтадаа, арадай ажаhуудалые саашадань hайжаруулха хэрэгтээ ехэ амжалта туйлахыетнай гүн сэдьхэлhээ хүсэнэбди.

Манай ороной ажалшадай ямараар ажаhуудаг тухай таанарта, манай ханинарта хөөрэжэ үгэхэ дурагай байнаб. Энэ жэлэй хабар КПСС-эй XXIV съезд болоhон гэжэ таанар мэдэнэт. Тэрэ съезд ойрын жэлнүүдэй туршада партиин ажал ябуулгын, ороной хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые тодорхойлоо hэн.

Бүхэли ороной, бүхэли гүрэнэй хүгжэлтые хэдыхэн үгэнүүдээр хахуулха сасуулбари болон жэшээнүүдые олохонь хододоо бэрхэ байдаг. Гэбэшье туршаад үзэе. Гансахан 1970 оной туршада манайда дайнай урда тээхи гурбан табан жэлэйхиhээ хоёр дахин шахуу ехэ промышленна продукци гаргагдаа гээд hанаад үзэгты. КПСС-эй XXIII ба XXIV съезднүүдэй хоорондо хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлhэн горитойхоноор нэмээ, түлөөhэтэ амаралтын болзор hунаагдаа. Мүнөө ажалшадай олонхинь долоон хоногто хоёр үдэр амардаг болонхой. Табан жэлэй туршада 55 миллион хүн гэр байраяа hайжаруулаа. Нэгэ хүн дээрэ тоолоходо, бодото олзо доход 33 процентээр ехэ болоо.

Энэ жэлдэ бидэнэр шэнэ, юhэдэхи табан жэлые эхилээбди. Манай орондо, совет арадта тэрэ онсо ехэ удха шанартай юм. Урдын жэлнүүдэй туйлалтануудта тушэглэн, бидэнэр бүхы

(Түгэсхэлынь 3-дахи хуудаhанда).

ХАНИ БАРИСААНАЙ, БЭЕ БЭЕЭ ОЙЛГОЛСОЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

КАРАДЖОРДЖЕВО. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Тито хоёрой хоорондо сентябриин 24-дэ Караджорджево шадар түгэсхэлэй хөөрэлдөөн болобо.

Хани нүхэсэлэй, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн энэ хөөрэлдөөнэй үедэ СССР болон СФРЮ хоёрой хоорондохи экономическа харилсаае саашадань хүгжөөлгын тодорхой хэмжээ ябуулганууд зүбшэгдөө. Тэрэшэлэн хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын хойшолуулашагүй асуудалнууд хэлсэгдээ. Энэ хөөрэлдөөндэ хоёр талаhаа партийна болон гүрэнэй харюусалгата нюурнууд хабаадаа.

СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Тито КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хүндэлэлдэ сайлалга хэбэ.

Сайлалгын үедэ Л. И. Брежнев болон И. Броз Тито гэгшэд үгэ андалдаа.

Югославидахи хэлсээнүүд

КАРАДЖОРДЖЕВО. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосип Броз Тито гэгшэд хэлсээгээ үргэлжэлүүлхээ мүнөөдэр Караджорджевын (Воеводина гэжэ автономито хизаар) район шадар ерэбэ.

Тэдэнтэй хамта хэлсээнүүдтэ хабаадажа байгаа совет-югослав түлөөлэгшэд эндэ ерэлсээ.

Хани ёhоной айлшалалга

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. М. Клычев толгойлогшотой СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ Хуралай уряалаар сентябриин 23-да Москваhаа Улаан-Баатар хани ёhоор айлшалжа ерэбэ.

Делегациин бүридхэлдэ КПСС-эй Шэтын обкомой нэгэдэхи секретарь А. И. Смирнов, Главмостстройн № 1 гэр барилгын комбинадай № 5 хабсаргалгын управлениин комплексно бригадын бригадир В. Е. Копелев, Таджигай ССР-эй Горно-Бадахшанска автономито областиин Шугнанска районой XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Г. Курбанова, УССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ литературын институдай директор И. З. Шамота гэгшэд ороо.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ДРВ-гэй НАЦИОНАЛЬНА СУГЛААНАЙ ДЕЛЕГАЦИТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный сентябриин 24-дэ Кремль соо Вьетнамай Ажалай Партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй Национальна суглаанай Сагүргэлжын комитедэй Түрүүлэгшын орлогшо Хоанг Ван Хоан толгойлогшотой Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна суглаанай делегацитай уулзаба.

Н. В. Подгорный болон вьетнам арадай түлөөлэгшэд хоёрой хоорондо хани халуун оршондо нүхэр ёhоной хөөрэлдөөн болобо.

Нүхэд Л. И. Брежневэй, А. Н. Косыгинай, совет бусад хүтэлбэрилэгшэдэй нэрэhээ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй бүхы совет арадай нэрэhээ делегациин гэшүүдтэ, бүхы вьетнам нүхэдтөө Н. В. Подгорный халуун амаршалга, юрөөл үгэ дамжуулhан байна.

КОММУНИСТНУУД — ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА

Мухар-Шэбэрэй аймаг тариан ажал ехээр эрхилдэг аймаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Суулгын совхоз энэ аймагай жиирэйл ажахынуудай нэгэн юм. Эндэ шэниисэ, обёос болон бэшэшье орооһото ургамалнууд горитойхон газар эзэлдэг. Жэшээлэн хэлэбэл, энэ жэлдэ тус совхоз 6000 гаран гектар газарта орооһото ургамалнуудые тариһан байна. Тиихэдэ 18000 центнер таряа гүрэндэ тушааха түсэбтэй.

Совхозой механизаторнуудай хэды оролдосотой габшагайгаар хүдэлөөшье һаа, мүнөө жэлдэ талха тарянай ургаса эндэ ехэ һайн бэшэ. Хабарай тарилгын һүүлээр, зундаа эртүүр бороо хомор байжа, тарялан бага зэргэ гандаад гэһэн байна. Удаань тарянай хоолослохо болошоод байхада ҳура бороо үлүүсэ ехээр адхараад, дүрбэн зуу гаран гектар тарянииинь мүндэртэ сохюулһан юм.

Гэбэшье ажахын механизаторнууд энээнһээ тунхаряагүй. Тэдэнэр мүнөө юһэдэхи табан жэлэй түсэбые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө аһан шадалаараа оролдожо байнхай. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэл, зориг эрмэлзэлые зүбөөр ударидажа, таряа хуряалгын бүхы хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ гээшэ совхозой парткомой, бүхы коммунистнуудай нангин уялга болоно ха юм.

Совхозой партком таряа хуряалгын эхилхын урда бүхы коммунистнуудаа суглуулжа, энэ жэлэй ургаса хуряалгын гол шэнжые, коммунист бүхэнэй урда табигдаха зорилгые тодорхойлон ойлгуулжа үгөө һэн. Мүнөө тус совхоздо таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Совхозой гурбан отделенидэ табан тракторно-тариан ажалай бригада эмхидхэгдэнхэй. Эндэ партийна хоёр бүлэг хүдэлдэг. Хори гаран коммунист таряа хуряалга дээрэ ажаллана. Тэдэнэр булта оролдосотой, габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулан, сугтаа хүдэлһэн нүхэдөө ажалай амжалтада уряална. Жэшээнь коммунистнууд — комбайнернууд Аюр Дамбиев, Владимир Дашинимаев, Емельян Кравцов, Владимир Доржиев болон бусад таряа хуряалга дээрэ оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байнхай.

Ургаса хуряалгын үедэ тарялан дээрэ агротехническэ зүһо гүрим сахиха, машина техникые хэр зүбөөр хэрэглэжэ байһые хинан хараха хоёр комисси совхозой парткомой дэргэдэ эмхидхэгдэнхэй. Тэдэниие эндэхи үнинэй механизаторнууд, коммунистнууд Николай Абрамович Ласточкин, Минай Панкратович Суменков гэгшэд ударидана.

Ургууһан тарягаа саг болзор соонь хуряажа абаха арга боломжо Суулгын механизаторнуудта яһала бии. Мүнөө жэл эндэхи тарялан дээрэ хамтадаа 29 комбайн хүдэлнэ. Комбайнһаа асаргадаһан таряае сэбэрлэхэ гурбан оньһожоруулагдамал тоог дээрэхи машинануудшье яһала олошоронхой. Таряае полиһоо тоог дээрэ, тоог дээрэһээ гүрэнэй бэлэдхэлгын пункт уруу зөөлгэдэ совхозой арба гаран автомашина ябана. Мүн эндэ 1268-дахи автоколонныи жолоошод горитойхон туһа хүргэнэ.

Совхозой парткомой зүгһөө социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Партком, рабочком болон дирекци хамтынгаа суглаан дээрэ хэлсэжэ, комбайнер, бригадануудай хоорондын социалис мүрысөөнэй гүрим баталһан байна. Мүн мүрысөөндэ түрүүлһэн механизаторнуудые моральна болон материальна талаарнь урмашуулха хэмжээнүүд эндэ хараалагдаа.

Социалис мүрысөөнэй ... олондо мэдээжэ болгохо ... партком мүн лэ һаналаа ... Полевой стануудта, отде... түбүүдтэ, складуудта бэл... самбар дээрэ үдэр бүри... гууд ходо гаргагдажа бай... Мүн лэ эндэ түрүүшүүлэй ... та тухай хөөрэһэн, хойно ... зониие шүүмжэлһэн саха... хуудаһанууд гарадаг.

Парткомой дэргэдэхи ... нүүдэй бүлгэмэй гэшүүд ... гэлжэ отделени, бригада... ябажа, лекци уншадаг, һони... той хөөрэлдөөнүүдые үнгэр... шэнэ һонинуудые дуулгадаг.

Д. ДАШ...

Манай ...

КПСС-эй райкомуудта

Зүблөөн болобо

Районой промышленна предприятинуудай, барилгын, худалдаа наймаанай болон хэлхеэ холбоонай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай хабаадалгатай зүблөөн КПСС-эй Советскэ райкомдо болоно үнгэрбэ.

КПСС-эй ЦК-гай абаһан «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоол тушаа элидхэл партиин райкомой секретарь М. Н. Шодонов хэһэн байна. Удаань КПСС-эй райкомой секретарь Т. Н. Санжиева «Политическэ һуралсалай шэнэ жэлэй үедэ районой партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» үгэеэ зорюулба.

Партийна организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо захалаа. Түрүүшын суглаануудай дүнгүүд тухай партиин райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша З. А. Самойлова тогтоһон байна.

Зүблөөнэй эсэстэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Булдаев үгэ хэлээ.

Т. ШАНГАЕВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

Улаан-Үдэ хото.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН МАТЕРИАЛНУУД ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ТООЛОХО, ШЭНЖЭЛХЭ, БОДОМЖОЛХО

Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ республикын совхозуудай хүдэлмэриин зарим тэды дүнгүүд тухай

ЮҺЭДЭХИ ТАБАН жэлэй асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо, нөөсэнүүд тухай тогтожо хэлэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежнев КПСС-эй XXIV съезд дээрэ иигэжэ заагаа һэн: «Хэрбээ тобшоор хэлэбэл энэ шухала асуудалай удхань юуб гэхэдэ, гаргашалагдаһан ажалай, материальна болон мүнгэ зөөриин единицэ бүхэндэ үйлэдбэриин, хэмжээе, национальна доходые ехэ болгохо ёһотойбди. Энэ хадаа эсэстээ хамтын ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадалые хангаха».

Эгээл тиимэһээ арадай ажахын али нэгэн һалбаридахи үйлэдбэриин үрэ дүнгые тоогойнь талаар хаража үзэхынгөө хажуугаар, тэрэнь хэр ашаг үрэтэйб, продукциин өөрынь үнэ сэн ямар бэ гэжэ шэнжэлжэ үзэхэ гээшэ тон шухала.

Хэнэйшье мэдэһээр мүнөө хүдөө ажахын предприяти бүхэн үе-үе болоод лэ (һара, квартал, жэл соо) хэһэн хүдэлмэриингөө үрэ дүнгөөр бухгалтерска тоосоо хэдэг гээшэ ааб даа. Энэ тоосоонойнь үндэһөөр колхоз, совхоз бүхэн түсэбөө хэр дүүргэнэб, урда жэлэйхиһээ ямараар ажаллааб, нэгэ адли эрхэ байдалда байһан хүршэ ажахынууд ямараар хүдэлнэб, тэдэнэй үрэ дүнгын аймагай дунда зэргын хэмжээнһээ хаагуур байнаб гэжэ экономическа талаһаань шэнжэлхэ, ажаглалта хэхэ арга олгоно бшуу.

Энээнһээ гадна, зарим ажахынууд бухгалтерска тоо бүридхэлгые хэрэглэжэ, ажахын тоосоондо ороһон отделени, бригада, фермэ, отара бүхэнэйнгөө үрэ дүнгые өөһэдөө шэнжэлжэ үзэдэг болонхой ааб даа. Теэд тэрэнэйнь материалнууд ажахы дотороо харагдажа үзэгдөөд лэ, харин хэблэл, радио гэхэ мэтээр олониитэдэ үшөөл ёһоор харуулагдадаггүй, дэлгэрүүлэгдэдэггүй байна. Энэмнай горитойхон дутагдал гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Энэ статья дотороо республикымнай совхозууд байгша оной түрүүшын хахадта экономикоёо хүгжөөхэ, мүнгэ зөөри хэрэглэхэ, арьбалха талаар хэр хүдэлөө гээшэб гэжэ бага зэргэ шэнжэлжэ үзэхэ һанаатайбди.

Абаһаар хаража үзэхэдэ, манай республикын совхозууд байгша оной үнгэрһэн зургаа һарада нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо олзо доходоо 2711 мянган түхэригөөр дээшэлүүлээ гэхэ гү, али энэнь бүхыдөө 15,8 процентээр ургаа. Тиихэдэ Сэлэнгын, Хурамхаанай, Хэжэнгын аймагуудай совхозууд олзо доходоо энээнһээ хоёр дахин шахуу ехэ болгоһон байна.

Гэбэшье гүрэндэ тушаагдаһан эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэнгынь 1970 оной май һараһаа хойшо дээшэлһэниие хараада абаха болоо һаа, совхозуудай олзо доход тусхайлбал, Ярууны, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Хяагтын, Хориин, Зэдын аймагуудай совхозууд үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо олзо доход бүри багаар оруулаа. Манай һанахада, олонхи ажахынууд байгша оной түрүүшын хахадта туранхай, шэгнүүр багатай үхэр гүрэндөө тушааһан дээрэһээ олзо доход биратай оруулаагүй. Жэшээлхэдэ, Загарайн аймагай совхозуудай бүхыдөө гүрэндэ тушааһан үхэрнүүдэй 24 процент, хонидойнь — 100 процент шэгнүүр багатай, туранхай байгаа ха юм. Хяагтын, Ярууны, Зэдын аймагуудта баһал иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Гансахан шэгнүүр багатай, туранхай мал олоор тушааһанһаа боложо, совхозууд 322 мянган түхэригэй олзо доходоо алдаа бшуу.

Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, һү һаалиин бүхы дээрээ 6,4 процентээр дээшэлээд байхада энээнтэй хамта үнеэдэй харууһа, тэжээлэй гаргаша баһал 14 процентээр ехэ болоо. Ондоогоор хэлэбэл, республика дотор байгша оной зургаа һарада үнеэн бүриһөө 915 килограмм һүн һаагдажа, тэрээндэ 261 түхэриг гаргагдаа. Харин нёдондо тэрэнь 237 түхэриг байгаа. Энээнтэй адли абтаһан центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн ехэ болоо. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ абтаһан центнер һүнэй өөрынь үнэ 24 түхэриг шахуу болоһон һаа, мүнөө тэрэнь 25,5 түхэригтэ хүрэнхэй. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, олонхи ажахынууд һү ехээр һаахын түлөө тэмсэхэдээ, сагаан эдеэ абалгын гаргашые али болохоор хороохо, ашаг олзыень дээшэлүүлхын тула оролдоногүй. Илангаяа мяха үйлэдбэрилдэг мэргэжэлтэй совхозуудта һүниинь гаргаша ехэтэй болоно. Тусхайлбал, Ярууны аймагай совхозуудта центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 21 түхэригтэ болохдо, эндэхи Нарһатын совхоздо тэрэнь аяар 25 түхэригтэ хүрөө. Ярууны совхоздо центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 19 түхэригтэ боложо, энэнь нёдондонойхиһоо 1 түхэриг 62 мүнгөөр үнэтэй болоо. Үнэндөө тус совхоз нёдондо сагаан эдеэнһээ 90 мянган түхэриг сэбэр ашаг олзо оруулаа юм. Иигээд ерэхэдээ һүнэй өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, ашаг олзыень дээшэлүүлхэ арга боломжын ехэ байһаниие гэршэлнэ.

Хэрбээ совхозууд һү һаалиие дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды үрэ дүн туйлабашье, үхэр малай шэгнүүр нэмээхэ зорилгоёо дүүргэжэ шадаагүй. Малай шэгнүүр нэмээхэ хахад жэлэй түсэб 93 процент дүүргэгдэө гэхэ гү, али үхэр бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдөө дунда зэргээр миил 235 граммаар нэмэгдээ. Харин мяханай совхозуудта тэрэнь бүришье бага, оройдоол 151 грамм болоо. Илангаяа Зэдын, Загарайн, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Хориин аймагуудай мяханай совхозууд малай шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй дээрэһээ нёдондоной энэ үеынхиһөө 1307 центнерээр бага мяха үйлэдбэрилөө.

Мяханай совхозуудта малай шэгнүүр нэмээһэнэйнь центнер бүхэндэ 80 түхэриг ажалай түлөөһэн үгтэнэ гэхэ гү, али энэнь Кабанскын, Баргажанай, Прибайкалиин аймагуудай совхозуудайхиһаа 2,5 дахин ехэ.

Республика соо абтаһан гахайн бүхы мяханай нилээд ехые Кабанскын аймагай ажахынууд оруулдаг гээшэ. Эндэхи совхозууд байгша оной түрүүшын хахадта гахайн мяха абалгые нёдондонойхиһоо 8,7 процентээр ехэ болгоо. Гэбэшье гахайн мяханай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн нёдондонойхиһоо 3 түхэригөөр үнэтэй болоо. Илангаяа гахайшадай ажалай түлөөһэнэй, мүн гахайн тэжээлэй гаргаша ехэ болоһон байна. Баргажанай, Бэшүүрэй, Зэдын, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Хориин аймагуудай совхозууд гахайн мяха абаха түсэбөө дүүргээгүй. Олохон ажахынуудта томо болгохо, мүн шахаха гахайнуудынь шэгнүүрээ ёһоор нэмээгүй, тэдэнэйнь харууһан, тэжээлэй гаргаша тон ехэ байна. Жэшээнь, Зэдын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Хориин аймагуудай совхозуудта гахайн мяханай центнерэй өөрынь үнэ сэн аяар 250 түхэригтэ хүрэнхэй. Хэрбээ Кабанскын аймагай «Шергинский» совхоздо гахайн мяха абахадаа центнер бүхэндэнь 17 түхэриг шахуу гаргашалһан, центнер бүхэнэйнь өөрынь үнэ сэн 134 түхэригтэ болоһон һаань, Зэдын аймагай совхозууд тэрээндэ аяар 43 түхэриг гаргаа гэхэ гү, али гахайн мяханай центнерэй өөрынь үнэ сэн 267 түхэригтэ хүрөө юм.

Совхозуудта хонин һүрэг үсхэбэрилгын экономикые шэнжэлжэ үзэхэдэ имэрхүү байна.

	Совхозуудта бүхыдөө (Түхэриг мүнгэ)	Тэрэ тоодо: Бэшүүрэй аймагай	Хэжэнгын аймагай	Сэлэнгын аймагай
Хонин бүхэнэй харууһа, тэжээлэй гаргаша:				
1970 оной түрүүшын хахадта	14-41	11-63	12-85	13-95
1971 оной түрүүшын хахадта	12-24	12-58	13-72	15-23
Ажалай түлөөһэнэй гаргаша:				
1970 оной түрүүшын хахадта	4-28	3-93	3-90	3-71
1971 оной түрүүшын хахадта	3-82	4-22	4-30	4-45

Энээн дээрэһээ харахада Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Сэлэнгын аймагуудай совхозуудта, мүн зүгы баридаг совхозуудташье хонидой харууһа, тэжээлэй гаргаша нёдондоной энэ үеынхиһөө зарим тэды ехэ болоо.

Жэлэй эсэс болотор үшөө хэды шэнээн продукци абтахаб, тэрээндэ ямар гаргаша хэгдэхэб, ямар хэмжээнэй продукци худалдагдажа, хэды шэнээн олзо доход оруулагдахаб гэжэ тодорхойлхын тула байгша оной июль, август һарада олонхи совхозуудта балансова комисси үнгэрэгдэһэн, жэлэй түрүүшын хахадай дүн согсологдоһон байна. Мүн энээнэй үндэһөөр мүнгэ зөөри оруулха түсэб хэр дүүргэгдэхэб, жэлэй түрүүшын хахадта элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахын тула юу хэхэб гэжэ тодорхой хэмжээнүүд абтаһан байна.

Статьягайнгаа түгэсхэлдэ юу хэлэхэеэ һананабиб гэхэдэ, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, экономистнар, тоо бүридхэлшэдэй эндэ, дээрэ дурсагдаһан асуудалнууд тушаа газетэнүүдтэ ходол бэшэжэ, һанамжа, дурадхалнуудаа андалдадаг байгаа һаань, туйлагдаһан һайн дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ, экономико хүгжөөхэ, мүнгэ зөөри зүбөөр ашаглаха талаар бии байһан дутуу дундашье юумэн түргэн усадхагдаха байна бшуу.

А. КУЗЬМИН,
Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын финансова таһагай начальник.

МҮНӨӨДЭР — МАШИНА БҮТЭЭГШЫН ҮДЭР

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ ЭХИН ЭНДЭҺЭЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

— Владимир Яковлевич Перевезинэй даадаг бригадын слесарьнууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө габшагайгаар хүдэлнэ. Бэрхэл хүбүүд даа, хэлэһэндээ хүрэһэн лэ байдаг. Долоо һарын даабариһаа гадуур үшөө нэгэ дизель заһабарилаа. Сентябрь һара соошье габшагайгаар хүдэлнэ. Агууехэ Октябриин 54-дэхи жэлэй ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтахые шиидэнхэй, — гэжэ ЛВРЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо Цыденжап Жалсанович Аюшеев хөөрөө һэн.

Локомотив-вагон хабсаралгын заводой дизельнэ цех. Олон станогуудай нэрьеэнһээ мантан цехэй корпус доһолно хэбэртэй. Тепловозой дизельнүүд нэгэ жэгдээр зэргэлүүлэн табяатай. Хоёрдохи халаанай хүдэлмэришэд шуумгайгаар хүдэлжэ байнад. Зариманиинь хуушарһан дизельнүүдые задална, нүгөө зариманиинь хабсарганад.

Дизель хабсаралгын участогай ахалагша мастер Иван Федорович Молоканов дунда зэргын бэетэй, дүшөөд наһанай хүн ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэнэ. Хүдэлмэришэ хүбүүдээ магтан, дэлгэрэнгы зугаа дэлгэбэ.

Дизель хабсаргагшадай бригадада хорин хоёр хүн хүдэлдэг юм. Зургаан слесарь табадахи, юһэниинь дүрбэдэхи, бэшэниинь гурбадахи разрядтай болоһон. Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ зорилготойшуул үдэшэндөө һуралсажа, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлдэг байна. Дизель хабсаргагшадай бригадир Владимир Яковлевич Перевезин Зүүн Сибириин технологическа институдай дүрбэдэхи курсда үдэшэндөө һуралсана. Ажаллахадаашье шуумар даа. Иимэ урагшаа һанаатай, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэн Владимир Яковлевич Перевезин ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Хүдэлмэришэн бүхэндэ хэжэ шадахаар юумыень даалгажа үгэһэн байдаг. Эрхимээр хүдэлхыень уряалдаг. Мүнөө тэрэ амаралтада гараад, Польшоор аяншалжа ябана.

Бэрхэ слесарь Петр Михайлович Антонов бригадирай уялга дүүргэнэ. Тэрэ олон жэл ... цехтэ ажаллажа, нилээд ... тэй болоһон. Хамаг юу... шанартайгаар бүтээхэ г... додог, тиимэ эрилтэ хан... дэг нүхэдэйнгөөшье урд... юм. Сентябрь һара соо ... дын коллектив бүтээсэ ... хүдэлжэ ябана.

— Дизель хабсаргах... харюусалгатай. Бидэнэр ... һаа гээгдэхэ эрхэгүйбди. ... хүдэлбэл, бүхы заводой ... тивые гэдэргэнь татаха ... Энээниие бригадымнай хүд... шэд ойлгодог. Тиимэһээ ... оролдожо хүдэлнэ гээш... гэжэ слесарь-хабсаргагш... рий Никанорович Толсти... лэнэ. Хүдэлмэришэд өөрын... рюусалгые һайн ойлго... тон һайшаалтай. Эдэнэр ... гаа боломжонуудаа хүсэ... рэглэн, эдэбхи үүсхэлтэй... дэлнэ бшуу. Сентябрь ... эхинһээ энэ бригадын ... нүүд 21 дизель суглуул... мотив- хабсаралгын цехтэ ... дизель түмэр замай ... гэһэн байна.

— Һарын дүүрэтэр ... ман дизель хабсаргаха ёһо... Тэрэнээ сентябриин 2... гэхэ хүсэлэнтэйбди, — ... тер Иван Федорович ... зель хабсаргагшадтаа ...

Григорий Толстихин ... аппаратура тодхоно. Хари... сарь Владимир Тюлюпов ... сэбэрлэдэг фильтр дизелин... то бүхэлнэ. Тепловозой ... шын дизелиин хажуугаар ... хүдэлмэришэд эрьелдэн, ... нуудые бэе бэедэнь ... байна. Тепловозой «зүрх... лэгшэд» ехэл болгоом... хүдэлнэд.

— Мүнөөдэр энэ ... суглуулжа, туршалгада ... гээхэбди, — гэжэ мастер Федорович хэлэнэ. ... нэр зарим үдэртөө ... зель хабсаргажархидаг ... Иимэ ехэ хүдэлмэри ... эртээнһээ һайн бэлэдхэл, ... рэлтэ хэдэг, заһабарида ... рэгтэй материалаа сүм сугл... заншалтай. Ажалай саг ... хүсэдөөр ашаглан хүд... бригадын хүдэлмэришэд ... туйлаһан лэ байдаг. Эд... дукцияа өөрын тамгатай... тээдэг болоһоор үнинэй. Бри... дань коммунис ажалай ... олгогдоһон. Энэ бригадын ... мэришэд шэнэ табан ... даабари болзорһоонь урд... гэхын тула дээшэлүүлэгд... циалис уялга абаһан. ... бодото дээрэнь бэелүүлжэ ... даа урматайнууд.

Эдэнэрэй гараар хабс... һан дизельнүүд теплово... хогдоно. Эндэ хабсаргагд... комотивууд хурдан гү... талын һэбшээ хаха эсхэн, ... мэришэ хүдэр эдэ хүбүүд... солые хонгёо дуугаар ... түүрээхэл. Үдэр ерэхэ бүри ... ревезинэй бригадын хабса... шад бүри олон дизельнүү... һабарилха гэһэн зорил... табяад, коммунизм байгуу... түлөө бүгэдэ арадай тэмсэл... битаяа оруулалсана.

К. ЖАМЬ...

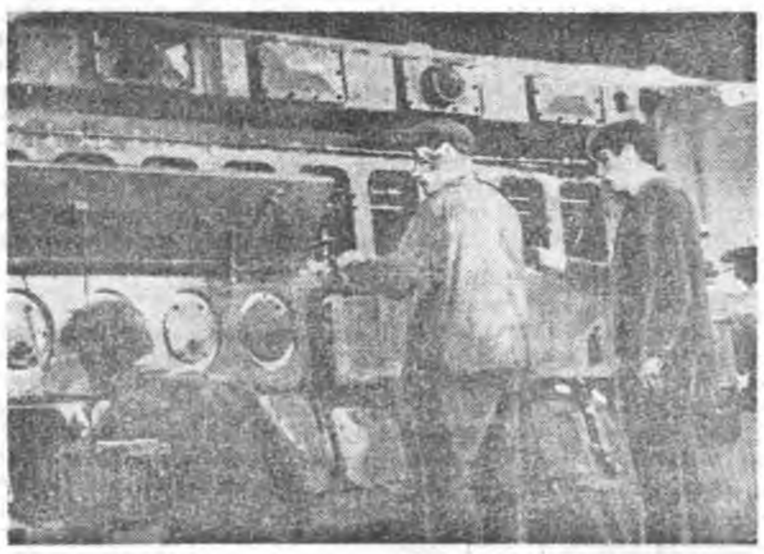

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехэй Владимир Яковлевич Перевезинэй хүтэлбэрилдэг бригадын түрүү хүдэлмэришэд (зүүн гарһаа) Е. И. Чебунин, В. Д. Тюлюпов, Г. Н. Толстихин; тус бригадын слесарь-хабсаргагша М. Г. Максимов; дизель хабсаргагшад ажалдаа. Энэ бригадын хүдэлмэришэд даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, заншалта һайндэрөө ажалай бэлэгээр угтаба.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ХҮСЭТЭ МАШИНЫН ИНДУСТРИ

Казахстанай Экибастузай эгээл томо шулуу нүүрһэнэй 5/6-дахи уурхайда ехэ хүсэтэй роторно экскаватор хабсаргагдажа эхилээ. Тэрэнэй үндэрынь 10 дабхар гэртэй адли юм. Новокраматорско машина бүтээгшэдэй хэһэн энэ агрегат нэгэ час соо 5000 кубометр шорой удхан гаргаха, 3000 тонно шулуу нүүрһэ малтан абаха шадалтай. Роторно энэ комплексые оньһон аргаар нэгэ хүн хүдэлгэжэ байха. Тэрэнь ерэхэ жэлэй эхеэр ашаглалгада үгтэхэ юм.

Хүндэ, энергетическэ, тракторна, машина бүтээлгын промышленностиин министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кротов энээн тухай хөөрэжэ үгөө. Шулуу нүүрһэшэдэй хэрэглэхэ энэ комплекс хадаа жэлэй эхинһээ хэгдэһэн 500 шэнэ машинануудай нэгэниинь гээшэ. Манай орон дотор ехэ хүсэ шадалтай техникэ бүтээгдэжэ байна. Партиин XXIV съезд машина бүтээгшэдэй урда ехэ зорилго табиһан гээшэ.

Хүндэ промышленностиин һалбаринуудта онсо анхарал хандуулагдана. 300 мянган киловатт хүсэтэй энергоблогууд тепловой электростанциин үндэһэ һуури болонхой. 8-дахи табан жэлэй үедэ 70 гаран энергоблок ашаглалгада тушаагдаа. Мүнөө 500—800 киловатт хүсэтэй энергоблогууд энергетигүүдэй мэдэлдэ үгтэжэ байна. Хүсэ ехэтэй энергетическэ машинануудые Ленинградай КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ металлическа завод бүтээн гаргана.

Ураалай турбомоторно заводто 300 мянган киловатт хүсэтэй теплофикационно турбина бүтээгдээ. Энэ агрегат ганса орон дотор бэшэ, харин Европо дотор түрүүшынхеэ хэгдэбэ. Мүнөө агрегат Москвагай ТЭЦ-22-то хабсаргагдажа байна. Тус турбина предприятиие үргэлжэдэнь оньһожоруулха, автоматизацилха арга олгохо юм. Нэгэ иимэ агрегат 400 мянган ажаһуугшадтай городые электрын элшэ хүсөөр, халуун уһаар хангажа шадаха.

Бүтээсэ ехэтэй, хүсэ шадалтай машинануудаар металлургнууд хангагдажа байна. 3000 кубометр багтаамжатай доменно пеэшэн, «2500» гэһэн листопрокатна стан, «2000» гэһэн стан металлургическа заводуудта хабсаргагдана.

Ждановска «Тяжмаш» заводой машина бүтээгшэд нэгэ доро 350 тонно металл хайлуулха кислородно конверторэй техническэ проект зохёожо дүүргэбэ. Тэрэнь Липецкэ магниткада хабсаргагдаха. Мүнөө томо цехэй хайлуулдаг буладые нэгэ иимэ конвертор хайлуулдаг болохо.

Уралмаш оньһон машина бүтээдэгээрээ суурхадаг. 25 кубометр шанагатай томо экскаватор эндэ һаяхан бүтээгдээ. Нэгэ машина 13 мянган газар малтагшадай хэхэ ажал дүүргэхэ аргатай. Тэрэниие гансахан хүн хүдэлгэхэ. Мүнөө эндэ 80 кубометр шанагатай экскаватор хэгдэжэ эхилээ.

Түмэр замшадай техникэ мүн лэ шэнэдхэгдэжэ байна. Ворошиловградска тепловоз бүтээгшэд мүнөө хэрэглэгдэжэ байгаа тепловозууднһаа 2-3 дахин ехэ хүсэ шадалтай тепловоз хабсаргажа эхилээ. Магистральна, пассажирска вагонууд шэнэдхэгдэхэ.

Ороной, мүн дэлхэйн эрилтэ... гын продукциин эрилтэд... ма шэнэ машинануудые ... гэжэ хараалагдана. Мүнөө ... приятинуудай хэдэг 20... шэнэ түхэлэй машина, агре... эрхим шанарай Гүрэнэй ... хүртэнхэй.

Машина бүтээгшэд үйл... шэнэдхэн байгууһанай, ... техникэ, түрүү технологи... рүүлһэнэй, шэнэ техникэ ... ха цех, участок болон ... ринуудые заводуудта эмхи... нэй ашаар урдахи зорилгоёо ... гэхэ юм. Мүн үйлэдбэриие ... тэлбэрилэн эмхидхэхэ ... га тэдэндэ туһаламжа ... байна. Энэ талаар томо ... приятинууд — Донецкэ машина ... тээгшэдэй, Харьковай тур... электростальскын хүндэ ... бүтээлгын болон бусад ... дай дүй дүршэл үргэнөөр ... лэгдэхэ юм.

Хүндэ машина бүтээгшэд ... табан жэлэй үедэ ажалай бү... дээшэлүүлһэнэй ашаар ... үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ ... раална.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

(...иинь 1-дэхи нюурта).

...алахые совет хүнүүдэй ма... болон оюун ухаанай эрил... бүри хүсэдөөр хангаха хэ...рюулжа эхилээбди. Урдань... ажалшадай ажабайдал ...хын тула, тэдэнэй ажа...уудалай эрхэ нүхэсэлые ...хын тула ехэ юумэн хэг...байгаа. Зүгөөр мүнөө манайда ... арга боломжо бии болон... совет хүнэй бүри һайнаар, ...ниглэнээр ажаһуухын ту...рга боломжонуудые бүри үр...хэрэглэхэ аргатайбди.

...хадаа, нүхэдүүд, социализмын ...аша үрэнь гээшэ. Хэн һай...лнаб, шэнэ общество бай...тула хэн хүсэ шадалаа, эр...аа зорюулнаб, тэрэ һайн ...хаа, зохид һайн гэр байра... эрхэтэй, һураха, эрдэм ...гүжөөхэ, һайнаар амарха ...жотой юм.

...хэл манай орон Совет Со... Республиканудай Союзай ...дэһаар 50 жэлэй ойе тэм... ...бэлэдхэл хэжэ байна. ...ахяада үнэн сэхэ КПСС бү...удай болон арадуудай эко..., соёл культурые хүгжөөхэ ...рам шууд сэхээр бэелүүлнэ. ...орон дотор 100 гаран наци бо... ундэһэтэн тоологдодог. Со...юзда гээгдэнги, һулаар хүг... республиканууд үни хада үгы ... 15 союзна республиканууд... ...бүхэн мүнөө үе сагай ин...тэй, оньһожоруулагдаһан хү...тай, интеллигенциин на... кадрнуудтай юм, наука... ...юрын академи, университе... ...чно-шэнжэлэлгын инсти...тутни.

...удэ хадаа манай хамтын ...ын аша үрэ, аха дүүгэй ...рилсан туһалалсаһанаймнай, ...лэнэймнай дүн гээшэл, нү... ...болон арадуудай хани нүхэ... хани харилсаае манай социа...листическа обществын хүсэн түгэс хүгжэл... ...эшэ үндэһэнүүдэй нэгэн, ... тээшэ дабшалгыемнай ...аха шухала нүхэсэл гэжэ ха...раха.

...лизм, коммунизм байтуулга... ...ай түйлаһан амжалтанууд ...ын Союзай Коммунис партиин ...үулгатай таһаршагүй хол...боотой. Партиин хүтэлбэрилхы ...тай Ленинэй хараа бодол... ...али бүхы хэрэгтэ жэншэдгүй ... сахинабди. Совет общест...вын наци болон арадуудай, ан... социальна бүлэгүүдэй та...лаажа, партимнай политикаяа ... Парти болон арадай нэгэдэл ... обществын байгуулалтын ... мүн.

...хараалһан программа дүүр...хэ гадна, мүн үлүүлэгдэхэ ... зон батаар этигэдэг. Тии... үндэһэншье бии: энэмнай ...арадай сүм дэмжэдэг тодо по... шэглэл, материальна шу... һуури, научно-техниче... ...алта болоно.

...хүсэбүүдээ дүүргэлгэдэмнай ... шухала зүйл хэрэгтэй. Тэ...хэдэ, найдамтай тайбан бай...далта, уласхоорондын шахар...далые һулаарулга болоно. ...эй гадаадын политика шууд тодоор, хазагайралтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Социализмын хэрэгые тэрэнэй бүхы дайсадһаа найдамтайгаар хамгаалнабди. Бидэ эб найрамдалай болон уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, бүхы арадуудай эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэнэбди. Бидэ эзэрхэг түримхэй империалис политикые, дайн байлдаае, дарлалгые эрид шууд буруушаадаг байгаабди, буруушаахашьебди. Бидэ өөһэдынгөө политикые аха дүү социалис оронуудтай, бусадшье эрхэ сүлөөдэ, эб найрамдалда түшэглэдэг гүрэнүүдтэй нягта харилсаа холбоотойгоор, хазагайруулангүй, эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулнабди. Энэ оролдолгынгоо бодото аша үрыень хоёр нюдөөрөө мүнөө харанабди.

Жэшээ болгон Европодохи байдалые абаад харая. Хорин табан жэлһээ үлүү саг болзор соо бидэ, бусад социалис гүрэнүүд, дэлхэйн хоёрдохи дайнай болон дайнай һүүлэй хүгжэлтын дүнгүүдые бодото баримта болгон баталхын түлөө тэмсээбди. Энэмнай хүнгэн бэшэ тэмсэл байгаа, гэбэшье мүнөө тэрэнэй эли бодо үрэ дүнгүүд харагданхай. Баруун Берлин тухай асуудалаар хэлсээн баталагдаа. Совет-баруун германиин болон польско-баруун германиин хэлсээнүүдые ратификацилга ээлжээгээ хүлеэжэ байна. Аюулгүйе хангаха асуудалаар бүхэевропейскэ зүблөөндэ бэлэдхэл эдэбхитэй ябуулагдана. Үшөө удаан саг соо хүнгэнбэшэ тэмсэлэй болохо байгаашье һаань, Европодо найдамтай эб найрамдал хангаха хэрэг бодото үндэһэтэй болоо гэжэ баталмаар.

Европо болон бусад түбиин бүхы хүн зон амгалан номгон ажабайдалай аша үрые үзэһэй гэжэ бидэ хүсэхэ байнабди. Зүгөөр иимэ амгалан номгон ажабайдал үшөөл үгы байһаар. Энэ хэрэгтэ империализм, тэрэнэй эзэрхэг түримхэй, арадуудта хархис засаг түрэ ойлгуулхые һэдэдэг политикань һаалта хэнэ. США-гай Индохитадта ябуулжа байгаа эзэрхэг түримхэй аашатай тэмсээбди, тэмсэхэшьебди. Ойрын Зүүн зүгтэ Израилиин хэһэн эзэрхэг түримхэй дайнай хойшолонгуудые усадхахын түлөө бидэ тэмсээбди, тэмсэхэшьебди. Һүүлэй һүүлдэ үнэн зүб хэрэг илаха, эзэрхэг түримхэйшүүл гараһан газар уруугаа һөөргөө талииха, тиин добтолуулгада ороһон оронуудай арадууд хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ арга олохо байһандань бидэ этигэнэбди.

Дэлхэй дээрэ хархис болон түрүү хүсэнүүдэй, капитализм болон социализмын хүсэнүүдэй замхангүй хёморолдожо байһан сагта социалис гүрэнүүд империализмые, хархис этэгээдүүдые зүриһэн эдэбхитэйшье, эбтэйшье политика ябуулха ёһотой гэжэ Советскэ Союз тоолодог байгаа, тоолоношье. Тиимэһээл социалис оронуудай саашадаа нэгэдэлээ бэхижүүлхын түлөө, тэдэнэй зариманай дундахи харилсаанда бии байгаа орёо, шиидхэгдээгүй асуудалнуудые усадхахын түлөө хэгдэдэг тэмсэл хадаа совет гадаадын политикын гол шэглэлнүүдэй нэгэн болоо юм.

Уласхоорондын хэрэгүүдтэ үргэн, эдэбхитэй харилсаа холбоо байгуулха, политикаяа бэе бэетээ тааралдуулан ябуулха, ажал ябуулгаяа зүбшэн шэглүүлхэ талаар социалис гүрэнүүд нилээд ехэ дүй дуршэлтэй болонхой. Аха дүү хани харилсаанаймнай дээдэ шатын гэршэ хадаа, жэшээлхэдэ, бэеэ хамгаалха зорилготой Варшавска договор болоно. Энэ договорой мүнөө эб найрамдалай болон социализмын хэрэг хамгаалха хүсэтэ зэбсэг, империалис бүлэглэл НАТО-до эсэргүүсэхэ хүсэтэ зэбсэг болоод байһаниинь элитэ.

Социалис оронуудай хоорондохи харилсаанай тон харюусалгата участогынь Харилсан Туһалалсалгын Экономическа Соведэй ажал ябуулга болоно. Тэрээн тухай Та нүхэд, һайн мэдэхэ байгаа ёһотойт. Юуб гэхэдэ, Югослави СЭВ-тэй харилсадаг шуу. Энэ эмхиин оршом соо социалис оронуудай экономическа нэгэдэлэй комплексно программа бэелүүлхэ зорилготой шухалын шухала хэрэг ябуулагдана. Кубатай, ДРВ-тэй, КНДР-тэй манай байгуулһан, мүн дээрэ дурдагдагша совет-югослав харилсаанууд тухай хэлээ һэн. Тэдэ барандаа бидэнэрэй аха дүүгэй холбооной амжалтатай хүгжэжэ байһанай гэршэ болоно.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Югослав хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта совет-югослав харилсаанай мүнөө үеын байдалые нарин нягтаар хаража үзэхэ, тэдэниие орёо болгодог шалтагаануудые хамтын оролдолгоор усадхаха, тэдэнэй саашанхи хүгжэлтын таатай зохид шэглэлые тодорхойлхо зорилготой эндэ, таанадтаа, Югославида ерээд байнабди.

Нүхэр Тито болон югослав политическэ бусад ажал ябуулагшадтай хани ёһоной, үнэн сэхэ хөөрэлдөө хэхэ үедөө үгээ ойлголсохо гэжэ оролдообди. Энэ талаар, минии һанахада, яһала амжалта түйлагдаа. Уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ үедэ манай оронуудай харилсаа холбооной улам бэхижэд байбалнь, социализмын хэрэгтэ, дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха хэрэгтэ аша туһа ехэтэй байхань дамжаггүй гэжэ батаар этигэнэбди. Югославиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн уулзалганууд манай оронуудай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбооной улам саашадаа бэхижэлгэдэ, эб найрамдалай болон социализмын хэрэгэй амжалтада сэхэ нүлөө үзүүлхэ байһандань мүн лэ этигэнэбди.

Манай делегацитай халуун уулзалга эмхидхэһэнэйнь түлөө нүхэр Титодэ, югослав бусад хүтэлбэрилэгшэдтэ, Белградай хүн зондо, Та бүгэдэндэ энэ ендэр дээрэһээ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхэ хүсэлтэйб. Энэшье халуун уулзалга манай арадуудай хани барисаанай үшөө нэгэ гэршэ мүн. Аха дүүгэй бата хани барисаагаар нэгэдэһэн Югославиин Республиканудай бүхы ажалшадта зол жаргал, али болохо амжалта хүсэхыемни зүбшөөгыт. Түрэл оронойнгоо аша туһада, социализмын аша туһада хэжэ байгаа ажалдатнай асари ехэ амжалта хүсэнэбди.

Социализм байгуулгын гол хүсэн — Югославиин алдарта хүдэлмэришэн анги мандаха болтогой!

Советскэ Союзай, социалис Югославиин арадуудай аха дүүгэй хани барисаан улам бэхижэг лэ!

Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ оло дахин, нэрьемэ удаан альга ташалгаар угтагдаба).

Толилогдоогүй бэшэгэй мүрөөр

...АЖАЛЛАХАДА ...ХИД БОЛОО

Кабанскын аймагай түбэй больницада врачнар дуталдана. Больницада хэдэн жэл соо заһабарилга хэгдээгүй. Мүн тиихэдэ элдэб янзын хэрэгсэлнүүд дуталдана гэжэ Б. И. Литвин манай газетын редакцида бэшэһэн байгаа. Энээн тушаа хэмжээ абахын тулада тус бэшэг аймагай больницын главна врачта эльгээгдээ һэн.

«Б. И. Литвинэй бэшэг соо хэлэгдэһэн дутагдалнууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдээ. Манай больницада хүдэлхөөр орденатура дүүргэһэн врач Л. П. Валуйсних ерээ. Һаяар үшөө нэгэ врач ерэхэ юм. Больница болбосон түхэлтэй болгохо талаар энэ жэлдэ нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Тэрэнэй гол корпус ба хамһабариин байшангууд уһанай ууралаар дулаасуулагдадаг болоо. Коридор ба палатанууд соонь үдэрэй гэрэлтэй лаампанууд тодхогдоо. Кабанскын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй август һарада болоһон сесси больницын гол корпусые шэнэдхэн заһабарилха гэһэн шиидхэбэри абаһан байна» гэжэ Кабанскын аймагай түбэй больницын главна врач В. Коваленко газетымнай редакцида мэдээсэбэ.

Табан жэлэй түрүүшүүл

БҮД НЭХЭГШЭ Мария Фомина нарин сэмбын фабрикын түрүүшүүлэй нэгэн юм. Халаанайнгаа даабариие үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, баян дүй дуршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэдэг. Агуу Октябриин 54 жэлэй ойе угтаха зуураа, тэрэ улам бүри эршэмтэйгээр ажаллана. Мүнөө Мария Андреевна дүрбэдэхи кварталай тоосоогоор ажаллажа байнхай. Тэрэнэй дүрэ зураг фабрикын Хүндэлэлэй самбар шэмэглэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. А. Фомина ажаллажа байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Ехэ үерэй үедэ хүнүүдые болон материальна зөөри абарха талаар онсо шалгарһан хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

1971 ондо болоһон ехэ үерэй үедэ хүнүүдые, мүн баһа республикын колхоз, совхозуудай адууһа мал, зөөри хогшол абаралгые эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГҺАА:

Балаганов Цырен Гармаевичые — XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Буянов Михаил Бубеевичые — XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.

Гармаев Ангар Ринчиновичые — XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой лугомелиоративна отрядай механик.

Лубсанов Раднажаб Ринчиновичые — XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Лыгденов Очир Гунцыреновичые — XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.

Любовников Александр Иннокентьевичые — загаһа хамгаалха талаар аймагай инспекциин моторист.

Мунхоев Дамба Раднаевичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Плеханов Леонид Ивановичые — Баргажанай совхозой тракторист.

Ринчино Зорикто Раднаевичые — XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой почтальон.

Ринчинов Ким Шараевичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Степанцов Павел Евсеевичые — Баргажанай совхозой ахалагша адуушан.

Тараскин Николай Иннокентьевичые — XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Шафиров Тоир Гарифовичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Эрдынеев Дугар Дагбаевичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой главна бухгалтерай орлогшо.

ЗЭДЫН АЙМАГҺАА:

Бурлаков Виктор Сергеевичые — ажалшадай депутадуудай Енхорой сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Мигунов Николай Дамдиновичые — сэрэгэй алба хаагша.

Мункуев Балдан-Самбу Гудуновичые — ажалшадай депутадуудай Зэдын сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Саргаев Владимир Аюшеевичые — ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай уголовно мүрдэлгын инспектор.

Тарабукин Перфил Тарховичые — «Октябрьский» совхозой директор.

Якимов Иван Митрофановичые — XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

ЗАГАРАЙН АЙМАГҺАА:

Жанчипов Базар Гемниновичые — Эрхирэгэй совхозой ахалагша хонишон.

Жигалин Юрий Андреевичые — Буряадай туршалга-мелиоративна станциин туршалгын-жэшээтэ ажахын директор.

Котлер Матвей Осиповичые — Онохойн модо урадхуулгын комбинадай директорэй орлогшо.

Намдакдоржиев Доржо Намсараевичые — Эрхирэгэй совхозой мал адуулагша.

Рылов Александр Степановичые — Онохойн модо ашалга-буулгалгын комбинадай бульдозерист.

Труднев Иннокентий Ивановичые — Онохойн модо ашалга-буулгалгын комбинадай бульдозерист.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГҺАА:

Балдаев Юрий Лазаревичые — аймагай линейно-харгын участогай начальник.

Дмитриев Александр Михайловичые — «Дружба» колхозой мал адуулагша.

Очиров Бадма-Цырен Санжиевичые — «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ.

Семенова Дулма Жимбеевнае — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Чепурин Иван Петровичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай главна инженер.

КАБАНСКЫН АЙМАГҺАА:

Ананин Виктор Михайловичые — Байгалай совхозой үхэршэн.

Ануфриев Иннокентий Кузьмичые — Байгалай совхозой һүнэй фермые даагша.

Багидаев Василий Прокопьевичые — Никольскын гарасые даагша.

Бадаруев Василий Даниловичые — Байгалай модо ашалга-буулгалгын баазын тракторист.

Бобр Василий Илларионовичые — Байгалай модо ашалга-буулгалгын баазын цехэй начальник.

Буянов Степан Тимофеевичые — «Шергинский» совхозой тракторист.

Волков Петр Ефимовичые — Байгалай совхозой үхэршэн.

Головин Федор Васильевичые — Байгалай модо ашалга-буулгалгын баазын шпалозаводой мастер.

Залуцкий Леонид Петровичые — Байгалай совхозой үхэршэн.

Карасев Николай Захаровичые — Иркутск — Улаан-Үдэ гэһэн автомобильна харгын управлениин харгы-барилгын нэгэдэхи районой жолоошон.

Коменданов Семен Степановичые — Оймороой совхозой һүнэй фермые даагша.

Корытов Анатолий Иннокентьевичые — Байгалай совхозой нарай түл түлжүүлхэ бригадын бригадир.

Мордовской Степан Ивановичые — 2217-дохи үйлэдбэриин харгын участогай моторист.

Никонов Михаил Степановичые — Байгалай совхозой моторист.

Орлов Петр Александровичые — «Шергинский» совхозой моторист.

Орлов Федор Афанасьевичые — «Шергинский» совхозой моришон.

Розенраух Яков Львовичые — Иркутск — Улаан-Үдэ гэһэн автомобильна харгын управлениин харгы-барилгын нэгэдэхи районой начальник.

Салтанов Владимир Елиферьевичые — Каменска автотранспортна предприятиин жолоошон.

Самарин Николай Павловичые — Байгалай модо ашалга-буулгалгын баазын тракторист.

Серебренников Михаил Николаевичые — «Бурводстрой» трестын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныи начальник.

Серебренников Степан Ильичые — Байгалай совхозой моторист.

Скрипотчиков Борис Никандровичые — Байгалай модо ашалга-буулгалгын баазын цехэй начальник.

Стрекаловский Виктор Ивановичые — Каменска автотранспортна предприятиин жолоошон.

Угрюмов Михаил Григорьевичые — Байгалай совхозой үхэршэн.

Хамуев Александр Митрофановичые — ажалшадай депутадуудай Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдкомой гидротехник.

Хомуев Николай Степановичые — Оймороой совхозой үхэршэн.

Хурхутов Геннадий Федотовичые — Оймороой совхозой хүдэлмэришэн.

Черных Илья Александровичые — Байгалай совхозой үхэршэн.

Чупров Георгий Ивановичые — Иркутск — Улаан-Үдэ гэһэн автомобильна харгын управлениин харгы-барилгын нэгэдэхи районой жолоошон.

Шестаков Григорий Ивановичые — Каменска автотранспортна предприятиин начальник.

Шустов Филипп Александровичые — «Шергинский» совхозой ахалагша малшан.

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГҺАА:

Абидуев Очир Доржиевичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жолоошон.

Бадмаев Мунко Буянтуевичые — Баргажанай уһан замай мастер.

Богатых Владимир Алексеевичые — «КС-100» түхэлэй катерай капитан-механик.

Будаев Герман Бумбадневичые — Хурамхаанай совхозой модо хюрөөдэгшэ.

Бужиев Бата Очировичые — Хурамхаанай совхозой хонидой фермын бригадир.

Гармаев Бадмажап Турлаковичые — Хурамхаанай совхозой һүнэй фермын бригадир.

Гомбоев Владимир Ширеторовичые — Хурамхаанай совхозой главна зоотехник.

Доржиев Нима Яхановичые — Аргатын совхозой хонишодой фермын бригадир.

Леонтьев Геннадий Ивановичые — Хурамхаанай совхозой тракторист.

Малыгин Александр Ивановичые — Хурамхаанай модо урадхуулгын участогай мотоорто онгосын жолоошон.

Нечкин Пётр Михайловичые — Хурамхаанай совхозой тариан ажалай бригадын бригадир.

Овчаренко Евгений Васильевичые — Хурамхаанай совхозой жолоошон.

Онгонов Даша Урбатхаевичые — Хурамхаанай совхозой тракторист.

Толстихин Леонид Васильевичые — 599-дэхи харгын участогай бульдозерист.

Тудупов Цыбик Цыденовичые — Хурамхаанай совхозой тракторист.

Хонхушкин Аюр Аригуновичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Цыренов Будажап Анандуевичые — Хурамхаанай совхозой хүдэлмэришэн.

Шабалин Геннадий Фёдоровичые — Хурамхаанай совхозой тракторист.

Эрдынеев Гомбо Бадмаевичые — Хурамхаанай совхозой тракторист.

ХЯАГТЫН АЙМАГҺАА:

Анучин Александр Ивановичые — Харанхын шанаржуулгын фабрикын бульдозерист.

Безносов Рудольф Дмитриевичые — Хяагтын шанаржуулгын фабрикын директорэй орлогшо.

Горюнов Михаил Феофановичые — ажалшадай депутадуудай Хяагтын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

Кушнарев Фёдор Иннокентьевичые — «Пограничный» совхозой директор.

Лоткаев Михаил Михайловичые — Зүүн Сибириин түмэр замай Наушки станциин галай аюулһаа хамгаалха албанай инспектор.

Ушакин Владимир Александровичые — Зүүн Сибириин түмэр замай Наушки станциин вагонуудые техническэ талаһаань хинан шалгаха пунктын мастер.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ХИЛЬЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

БААТАРНУУДТА ШАН БАРЮУЛАГДАА

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Саг зуурын правительство ...икын булимтарагшадта, тэдэнэй туһамаршадта эсэргүү дайн ...даанудта баатаршалга, эрэлхэг зориг гаргаһанайнь түлөө 21 подразделенидэ «Баатарлиг подразделени» гэһэн нэрэ зэргэ олгоо. Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арадай сэрэгэй 16 сэрэгшэд болон командирнуудта «Сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй баатар» гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон байна. Энээн тухай Ханойн газетэнүүд сүлөөрэлгын хэблэлэй агентствын мэдээсэл бариматалан толилоо.

Патриодуудай добтолго

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриотическа хүсэнүүд сентябриин 14-һөө 16 хүрэтэр Уминьдахи ой соо американ-сайгоной 1.300 солдат, офицернүүдые хүлһөөнь буулгажа, 16 вертолёт унагаагаа. 12 пушка үгы хэжэ, ехэ буу зэбсэг буляан абаһан байна. Энээн тухайда сүлөөрэлгын хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХОЛБООН УЛАМ БЭХИЖЭНЭ

ДЕЛИ. ТАСС-ай корр. В. Матяш иигэжэ дамжуулба:

Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондын алишье талада ашагтай худалдаа наймаанай холбоон жэл бүри улам бэхижэнэ. Энэнь Инди СССР хоёрой хоорондын экономическа хани холбооe бэхижүүлгэдэ ехэ туһа хүргэжэ байнхай.

Инди хүгжэжэ байгаа бүхы оронуудай дундаһаа худалдаа наймаанай талаар СССР-эй ехэ партнёр болоо. Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондын худалдаа наймаа 1953 ондо 13 миллион рупиин хэмжээтэй байһан аад, 1969—1970 онуудта 3.724 миллион рупиин болоһон байна. 1970—71 оной түрүүшын юһэ һарын турша соо СССР 1.578 миллион рупиин сэнтэй эд товарнуудые худалдан абаһан, Индиин ехэ импортёрнуудай зэргэдэ нэгэдэхи һуури бүхөөр эзэлээ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэл хугасаа соо 1.306 миллион рупиин сэнтэй эд товар худалдан абаһан юм.

КОСТА-РИКЭ. Зураг дээрэ: Коста-Рикын тариашадай ашаа шэрэдэг юрын тэргэ харуулагдана. Тариашад тэргэнүүдээ элдэб шэрээр шэрдэдэг. Улаан, хүхэ, заримандаа хара шэрээр шэрдэдэг юм. Эгээл дуратай үнгэнинь — улаан үнгэ болоно. Иимэ үнгэ һайндэрэй тэмдэг үзүүлдэг. ТАСС-ай фотохронико.

ФРАНЦИИН ПРЕЗИДЕНТЫН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин президент Ж. Помпиду Франциин, хариин гүрэнүүдэй журналистнуудта зорюулан, Елисейкэ ордон соо пресс-конференци үнгэргөө. Уласхоорондын байдал тухай, капиталис оронуудта мүнгэнэй үнэ сэнгэй доошолжо байһан тухай, Франциин гадаадын политика, Европодохи байдал тухай хэдэ хэдэн асуудалнуудта харюусаба.

Л. И. Брежнев В. Брандт хоёрой хоорондо хэгдэһэн уулзалгын дүнгүүдые президент һайшаагаа. Дурсагдаһан уулзалгаар Франци һанаагаа зобожо байна гэһэн баримтые буруу гэжэ тэрэ тоолоо. Одер-Нейсе гэжэ мүрэнөөр тодорхойлотдоһон хилые ФРГ-гэй мэдэрһэнэйнь түлөө, ГДР-ые мэдэржэ, Европодо аюулгүй байдал сахиха асуудалнуудаар зүблөө үнгэргэхэ хараа бодолые зүбшөөһэнэйнь түлөө бидэнэр юундэ дураа гутаха гээшэбибди гэжэ Ж. Помпиду хэлэһэн байна. Эдэ һанамжануудые жэлэй саада тээ Москвада байхадаа хэлээ һэм гэжэ президент һануулаа. ГДР-ые мэдэрэлгэ тушаа асуудалда Франци болгоомжотойгоор хандаһан байна, яахадааб гэхэдэ, ГДР-ые мэдэрхэ талаар ФРГ-гэй өөрөө үүсхэл гаргаа һаань дээрэ байгаа, юундэб гэхэдэ, тэрэ асуудалда ФРГ Франциһаа үлүүгээр һанаагаа зобоно гэжэ Ж. Помпиду хэлээ. Баруун Берлин тушаа асуудалаар дүрбэн гүрэнэй хоорондо хэгдэһэн хэлсээе, тэрэшэлэн СССР ФРГ хоёрой, Польшо ФРГ хоёрой хоорондо баталагдаһан договорнуудые «уласхоорондын түгшүүрил һулаарулха, бэе бэеэ ойлголсожо, харилсан ажаллаха эрхэ байдал хангалгаар таатай зохид нүхэсэлнүүдые бии болгоно гэжэ Франци тоолоно» гээд президент мэдүүлээ.

ХУУЛИ БҮДҮҮЛИГЭЭР ХАЗАГАЙРУУЛАГДАБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ сүүдэй хуули дахинаа бүдүүлигээр хазагайруулагдаба: 1968 оной мартда Урда Вьетнамай Сонгми тосхоной амгалан зониие зэрлигээр хюдаһан ротын командалагша, капитан Медина гэм зэмэгүйдэ тоологдоо. Форт-Макферсон хотодохи (Джорджиин штат) сэрэгэй присяжна заседательнуудай жюри иимэ шиидхэбэри гаргаа. Эндэхи сэрэгэй трибуналай сүүд хоёр һара шахуу соо капитан Мединын хэрэгые хараһан байна.

Мединые гэмнэлгын зүб байһые лаблан баталһан олон гэршэнэр сүүдэй үедэ үгэ хэлээ. Гэбэшье эли тодо баримтануудые хэрэгсээнгүй, дурсагдагша сүүд хамгаалагшын талала барижа, тон буруу шиидхэбэри гаргаба. «Сүүдлэгдэжэ байгшын гэм зэмэтэйе хүсэд тодоруулха баримта үгы, Сонгмида «уршагта алдуунууд» болоһон байгаа гэжэ сүүд баталаа.

Тиин Медина гэдэг Сонгмида зэрлиг ааша гаргалсаһан дүрбэдэхи американ сэрэгшэ байһан аад, гэм зэмэгүй һалаба.

Ёһон буса ябуулганудые буруушаана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Аттикын түрмэдэ һууһан негрнүүд ба пуэрториканецуудые алалга хүнэй эрхын ба нэрэ хүндын түлөө тэмсэл зогсоожо шадахагүй гэжэ августын 21-дэ түрмынхидээр алагдаһан негритян ажал ябуулагша Джордж Джексонэй эхэ, г-жа Джексон мэдүүлбэ. Минии хүбүүн Джорджые хайшан гээд алаһыень үнэн зүбөөр мүрдэхэ гүйлтатай бэшэг ООН-до эльгээхэ һанаатайб гэхэ зуураа, г-жа Джексон иигэжэ мэдүүлээ: «США-гай нравительствынишье зүгһөө, Калифорни штатай засагаархидайшье зүгһөө зүб зүйтэй ябуулга хүлеэлтэгүй» гэбэ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

БАЙГАЛАЙ УҺА «СЭБЭРЛЭГШЭД»

Оёортоо огторгой харуулдаг арюун тунгалаг уһатай Байгал далайе түүрээн дууллаһан үльгэршэд, поэдүүд «эпишура» гэжэ уһан соо амидардаг хабшаахайнуудые магтаагүй байһаараа тэдэнэрэй үмэнэ ехэхэн зэмэтэй болоно. Байгалһаа бэшэ тээ, хаанашье дайралдадаггүй эдэ бишыхан хабшаахайнууд алдарта далайн уһые арюудхажа байдаг.

Эпишурын ажамидаралые, онсо шэнжэ гүнзэгыгөөр шудалан шэнжэлэгшэд Байгалай уһанай арюун тунгалаг байдагай нюусые тодорхойлон тайлбарилһан байна. Мянга түмэн хабшаахай шэгнэхэ болоо һаа, оройдоол миллиграмм татадаг эдэ «сэбэрлэгшэд» һэрбээ һахалайнгаа нарихан утаһан һагшуураар уһа шүүрдэжэ, саг үргэлжэ арюудхажа байдаг юм. Байгалай уһые булангиртуулан, үнгэтүүлжэ байдаг туйлай жэжэхэн хорхой шумуулнуудые эдижэ, эдэ хабшаахайнууд хооллодог.

Уһанай бүхы дээдэ нюруу (мянга хахад кубическа километрэй хэмжээн соо) эдэ хабшаахайнууд жэлэй туршада хэды дахин сэбэрлэжэрхидэг байна. Эпишуранууд «тоонто нютагаа» урилха ехэл дурагүй, ажамидаралай багаханшье ондоо эрхэ байдалда дадасагүй байха юм. Байгалһаа ондоо уһа сөөрэмүүдтэ тэдэниие табижа нютагжуулха гэһэн һэдэлгэ ямаршье үрэ дүн үгөөгүй.

Н. КОНСТАНТИНОВ, **(ТАСС-ай корр.).**

СОЁЛОЙ ЭДЭБХИТЭД

Федор Сластин, Георгий Антонов, Галина Громова, Ирина Голиндухина, Артём Гусляков болон бусад Ехэ-Куналейн Соёлой байшангай агитбригадын бүридэлдэ ородог юм. Хатар, уран шүлэг, дуунууд, интермеди, колхозой ажабайдалһаа абтаһан шог ёгто зугаанууд — эдэ бүгэдые агитбригадынхид шадамар бэрхээр гүйсэдхэдэг болонхой.

Киносетиин хүдэлмэрилэгшэ Галина Громова ирагуу гоёор дуулажа, шагнагшадай магтаалда хүртэдэг болонхой. Совет Армиин албанһаа һаяхан ерэһэн Фёдор Васильев баян дээрэ шадамар бэрхээр наададаг. Харин тэрэнтэй хамта албаяа дүүргэжэ ерэһэн Георгий Антонов колхозой комсомолой комитедэй секретарь, залуушуулай эдэбхи үүсхэлые дэмжэгшэ, уран һайханай бүлэгэй хүдэлмэриие эмхидхэгшэ юм. Үбһэ тэжээл, таряа хуряалгын үедэ тэдэнэр механизаторнуудай урда хэдэ хэдэн концерт табяа. Тиихэдэ үшөө «Восход», «Искра» гэжэ колхозуудай агитбригадануудтай ниилэжэ, аймагай нилээд олон ажахынуудаар аяншалаа. Мүнөө Ехэ-Куналей тосхоной уран һайханай бүлгэмэй коллектив Октябриин ойдо зорюулһан һайндэрэй концертдэ бэлдэнэ.

С. БАЙРОВ.

АРТИСТНУУД ГРАМОТАДА ХҮРТЭБЭ

«Байкал» гэжэ хатар ба дуунай ансамбль Зэдын аймагай хонишод ба малшадта айлшалаад, аяншалгаяа дүүргэбэ. Ансамблиин артистнууд аймагай бүхы ажахынуудта ошожо, концерт харуулаа. Тэдэнэр хаа хаанагүй баяртайгаар угтагдаа.

Ансамблиин артистнууд Чимита Шанюшкина, Эрнест Матоваров, Капитон Халбаев, Агван Дондуков, Владимир Очиров гэгшэд партиин Зэдын райкомой болон аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

Г. ВАСИЛЬЕВ.

Саг соонь, түргэн

Телеграфистын ажал нарин нягта, анхаралтай байхые эридэг гээшэ. Иимэ мэргэжэлтэй хүнэй багашье алдуу хэжэ, буруу үгэ сохижорхёо һаань, телеграмма-бэшэг төөрижэ, эзэеэ алдаха, эльгээгдэһэн бэшэг удхаяа гээжэ, хүндэ ойлгосогүй болохо байна бшуу. Имагтал яаралтай сошордомо сагай тохёолдоходо хүнүүд гол түлэб телеграмма сохидог гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ ааб даа. Иимэ бэшэгые саг соонь түргэн эзэдтэнь хүргэхэ гээшэ телеграфистын нангин уялга болоно.

Энэ уялгаяа һайн ойлгоһон Улаан-Үдын главна почтамтын телеграммын экспедициин телеграфист Маэна Васильевна Балтуева даажа абаһан ажалдаа ехэ анхаралтайгаар хандадаг, телеграмма-бэшэгэй адресые зүбөөр дамжуулхые ходо оролдодог байна. Энэ эхэнэр арба гаран жэлэй туршада хэлхеэ холбооной газарта ажаллажа, нилээд дүршэлтэй болоһон телеграфист юм. Тэрэнэй гэмээр нэгэшье телеграмма буруу адресаар эльгээгдэжэ, эзэеэ алдажа үзөөгүй. Тиимэһээ Маэна Васильевнатай нэрэ дээрэ нэгэшье гомдол ороогүй, гансал магтаалай үгэнүүд дуулдадаг.

— Агуу Октябриин 54-дэхи ойн үдэр хоногой үнгэрхэ бүри ойртожо байна. Совет арадай энэ ехэ баярта үдэрөөр дашарамдуулан, түрэл саданаа, танил нүхэдөө амаршалдаг, баяр баясхалангаа хубаалдадаг заншалтай гээшэ. Энэ һайндэрэй урда тээхэнэ манай ажалшье хоёр дахин ехэ болодог. Бидэнэр энээндэ голхордоггүйбди. Гансал баясадагбди. Совет арадайнгаа маша һайхан баярые хубаалдажа байһандал болодогбди. Тиимэһээ урма зоригнай улам бадаржа, Октябриин һайндэрэй урда тээхи ажалай вахтада жатсаабди гэжэ бэеэ тоолодогби, — гээд коммунис ажалай ударник Маэна Васильевна омогорхоп хөөрэнэ.

Н. ХАЗАГАЕВ.

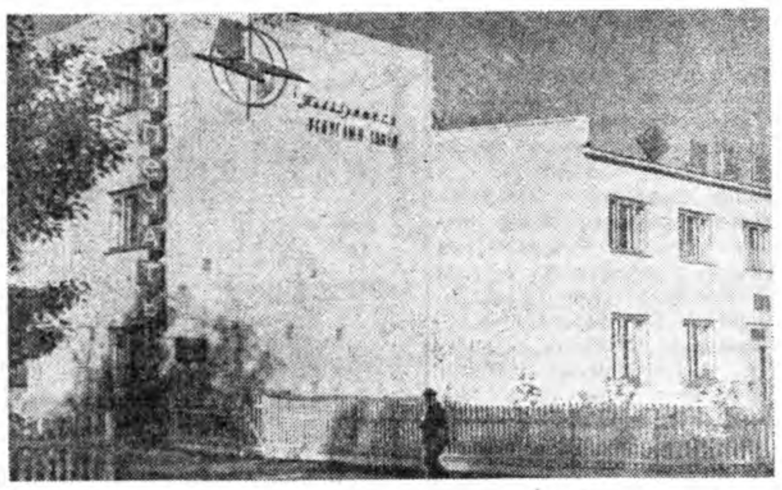

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ШЭНЭ БАЙШАН

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай хото, хүдөө нютагуудай түхэл шарай эли бодо хубилжа байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, нютаг бүхэндэ шэнэ гэр байрын, ниитын эмхинүүдэй барилга үргэдэжэ байнхай.

Наймадахи табан жэлэй туршада Кабанск тосхондо шэнэ барилга ехээр хэгдээ. Тэндэ дунда һургуулиин, соёлой ордоной, кинотеатрай, гостиницын, столово болон магазинуудай шэнэ байшангууд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаһан байна. Мүн тиихэдэ ажалшадай ажаһууха гэр байра олоор баригдаа. Мүнөө Кабанск тосхон городой түхэлтэй болонхой.

Тэндэ һаяхан хэлхеэ холбооной ба телеграфай хоёр дабхар шэнэ байшан гэр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэ байшан соонь телефоной автомат станци, радиоузел болон бусад олон түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Хэлхеэ холбооной ба телеграфай шэнэ байшан. Телеграфистканар ажалдаа.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

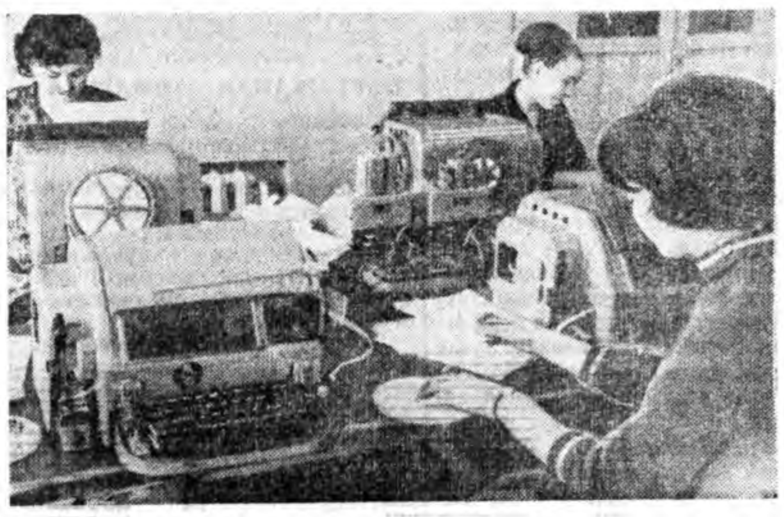

АЛТАНАЙ УУРХАЙДА — ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ

Сентябрь һара Баунтын аймагай алта малтагшадай эгээл харюусалгатай, бүтээсэ ехэтэй һара болодог. Мүнөө эндэ алтанай холисотой элһэ угаалга түлэг дундаа. Алта бэдэрэгшэдэй дундаһаа һүүлэй мэдээнэй ёһоор Карафтидай участок түрүүлжэ ябана. Эдэнэр участогуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һүүлшын хэдэн һарын туршада түрүүлжэ ябана. Хоёрдохи һуурида Ципикан һууринай алташад гараһан байгаа. Мүнөө тус участогай коллектив Октябриин 54 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсахадаа аймаг дото[…] дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү [...]ри эзэлхэбди гэжэ үгэеэ [...] байха юм.

Мүрысөөндэ түрүү һуури [...]жэ гарахын тула эдэнэр аж[...] шэнэ техникэ хэрэглэнэ, [...]риингөө ондоошье арга [...] хэрэглэнэ. Эдэнэр сентябрь [...] эхеэр элһэн сооһоо алта [...] шэнэ прибор ашаглалгада [...] байна. Энэнь алтанай жа[...] үйрхэй суглуулжа абадаг, [...] нарин, нягта түхеэрэлгэ ба[...] харуулба.

В. РАДЧЕНКО.

ЗАГАҺАД ОЛОШОРНО

Загаһа үсхэбэрилдэг Большереченскын заводой х[...] дэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай халуун хаһа эхил[...] Мүнөө эдэнэр омоли загаһанай хэдэн миллион түрь[...] инкубаторто хэхэ зорилготойгоор бэлэдхэлэй ехэ хүд[...] мэри хэһэн, эмхидхэһэн байна. Уржадэр «Байкал» ко[...] хозой Григорий Иванович Кыштымовай хүтэлбэрил[...] загаһашадай бригада Большая речка горхон сооһоо х[...] дэн центнер омоли барижа, тэдэнэй түрьһыень шаха[...] гаргаад тусхай амһарта соо табиба.

Эдэнэр бариһан загаһаяа эндэ хэдэн хоногой турш[...] да бариһанай удаа, түрьһыень шахажа гаргаад, инкуб[...] торто табиха юм.

— Манай заводой коллектив энэ жэлдэ омоли заг[...] һанай нэгэ миллион түрьһэинкубаторто табиха түсэб[...] тэй. Энэмнай үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 200 мянган түрь[...] һөөр үлүү болоно,—гэжэ тусзаводой ахалагша хүдэл[...] рилэгшэ П. С. Стариков хөөрөө һэн.

О. БЕРЕЗКОВ.

Туһатай зүбшөөл

ГЭРЭЙ ЭЗЭН ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ АНХАРАЛДА

Шараһан яблокын хахаржа бутархагүйн, сковородагай оёорто наалдахагүйн тулада тэрэниие хэдэн газараар нүхэлөөд, сковородадаа нэгэ бага уһа хэхэ хэрэгтэй.

***

Гашуун яблока духовко соо удаан байлгажа болохогүй, юуб гэхэдэ, түргэн бутаржа, амта шэмээ гээхэ.

***

Хальһыень арилгаһан яб[...]кын харалхагүйн тулада [...]монно кислотатай хүйтэн [...]да хээд орхихо хэрэгтэй.

***

Хэрбээ модоной сэбэр [...] бэдэһэн соо яблока хэбэл, [...]тажа муудахагүй.

***

Арбузые яажа шэлэхэ [...] хаб? Һайса болоһон [...] ялалзаһан хальһатай байда[...]

***

Нэгэ аяга жэмэсэй гү, [...] томадай шүүһэ үглөөгүүр [...] хэндэ үлэн бэедэ [...] байбал, хотодо ехэ һайн.

***

Хэрбээ хатаһан һархяа[...] дабһатай һүн соо хэдэн ча[...] туршада байлгабал, һая түү[...] һэн һархяаг шэнги болодог.

«Работница» журнал[...] абта[...]

Уран гарта суурхана

Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозой складые даагша Емельян Фезулович Григорьев тухай һайн һайхан һураг суу нютагайхидайнь дунда тараһаар үнинэй юм. Шагайн зэргэ түмэрөөр «арбан захатые» бүтээжэ шадаха эрхыдээ эрдэмтэй» хүн даа гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд магтан хөөрэлдэдэг.

Хүшэр хүндэ ажал хүдэлмэри оньһожоруулхын тулада тэрэ нилээд ехэ оролдосо хэшээл, эдэбхи үүсхэл гаргадаг юм. Емельян Фезуловичай ухаалан зохёоһон тэжээл бэйлүүлдаг цех түрэл колхозойнь омогорхол болоно. Хоёр жэлһээ үлүү саг соо тус цехэй түхеэрэлгэ эбдэрэнгүй хүдэлхэ зуураа, жэлэй туршада 9000 түхэригэй арьбалалта хээ.

Энээнһээ урагша холимол тэжээл буйлуулхын тулада 12 хүн хүдэлдэг байгаа. Юуб гэхэдэ, гараар хэгдэдэг тон хүшэр хүндэ ажал һэн. Емельян Фезулович хэрэгһээ гараһан хуушан комбайнай хэдэн детальнуудыень шэлэжэ абаад, транспортёр тодхоһон. Холимол тэжээл бүйлүүлдаг цехтэ орооһо таряа дамжуулан үгэдэг оньһон түхеэрэлгэ тэрэ зохёогоо. Нигэжэ холимол тэжээл бэлэдхэхэ ажал гүйсэд оньһожоруулагдаа. Энэ цехые ганса хүн хүдэлгэнэ. Тиихэдэ орооһо таряа зөөжэ, цехтэ оруулха хүдэлмэридэ анхандаа табан хүдэлмэришэн хэрэгтэй һаа, мүнөө хоёр хүн хүдэлнэ.

Емельян Фезулович складта орооһо адхаха түхеэрэлгэ мүн зохёоһон байна. Энэ ажалда 12—15 хүн бүхэли һара соо хүдэлдэг бэлэй. Мүнөө хоёр эхэнэр үрэһэ хүрэнгын таряа 20 хоног соо энэ складта адхажа үрдинэ. Энэ түхеэрэлгэ үшөө юугээрээ ашатай туһатай һайн бэ гэхэдэ, таряа складта оруулжа адхаха мүртөө, орооһо сэбэрлэжэ байдаг.

Колхозой «алтан» гартын ухаалан зохёоһон, урлан нарижуулһан бүхы түхеэрэлгэнүүдые тоолохо болоо һаа, захагүй олон байха.

В. СУЛТАНОВА.

SPORT Спорт LE SPORT

Мэргэн буудалгаар түрүү һуури эзэлхын түлөө Улаан-Үдэ хотодо эхилһэн уласхоорондын мүрысөөн олоной анхарал татаба. Энэ мүрысөөндэ аха дүү Монголой Арадай Республикын, Буряадай АССР-эй мэргэшүүлэй суглуулагдамал команданууд хабаадалсана.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр бага аматай буугаар хэбтээд сагаалса буудаһан эхэнэрнүүдэй дундаһаа Монголой Арадай Республикын мэргэн буудагша М. Мянганасан гэгшэ эрхимлэбэ. Манай айлшан 600-һаа 581 очко абаһан байна.

Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ мүн лэ МНР-эй түлөөлэгшэд Жанцанхорло Мэндбаяр, Аюуш Батмонх гэгшэд мэргэн байба. Эдэ хоёр тус тустаа 600-һаа 589 очко абажа, түрүүшын хоёр һуури эзэлбэ. Манай республикын суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Цырен Бальжиев 587 очко абажа, гурбадахи һуури эзэлээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ хоёр ороной спортсменүүд винтовкоор болон бага аматай буугаар, пистоледээр баймга, үбдэг дээрэһээ, хэбтээд сагаалса буудалгаар мүрысэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. МНР-эй залуу мэргэн Батсух. Тэрэ 600-һаа 573 очко абаһан байна. 2. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр гурбадахи һуури эзэлһэн Цырен Бальжиев.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ХАНИНАРАЙ МҮРЫСӨӨН

ХҮСЭГДЭХЭЕЭ БОЛИНТОБО

СССР-эй футболистнуудай «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг командануудай ээлжээтэ — гушан хоёрдохи уулзалгань сентябриин 27-ной үдэр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын городуудай стадионуудаар боложо дүүрэбэ. Нааданай дүн хаража үзэхэдэ, эндэ манай «Сэлэнгэ» команда бусадай дундаһаа олон бүмбэгэ (3:0) сохижо, айлшадаа шүүһэн байна. Тиигэжэ «Сэлэнгэ дүн хамтадаа 51 очкотой боложо, тэрэл зургаадахи һууридаа үлэбэ. «Сахалин» командын футболистнууд Павлодарай «Тракторые» мүн лэ 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, нэгэ табсан урагшаа дабшаба.

Мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Семипалатинскын «Спартак» команда «Вулканай» футболистнуудта айлшалхадаа, талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүжэ, дүн хамтадаа 63 очкотой боложо, хойноһоо дахажа ябаһан командануудтаа хүсэгдэхэеэ болинтобо. Хоёрдохи һуури эзэлээд ябаһан Красноярскын «Автомобилист», «Металлург» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдтэй 1:1 гэһэн тоотойгоор тэнсэжэ, тэрэл һууридаа үлөө. Гурбадахи, дүрбэдэхи һуурида гараһан Томскын «Томлес», Хабаровскын футболистнууд аб адлихан 58—58 очкотой болобо. Эндэ «Томлес» команда «Амурай» футболистнуудта айлшалхадаа, 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, харин Хабаровскын футболистнууд Усть-Каменогорскын «Восток» командые 1:0 тоотойгоор шүүгээ.

Ээлжээтэ наадануудаа Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудтай үнгэргэхөөр наашаа гаража ерэһэн Омскын «Иртыш» түрүүшынгээ наада Ангарскын «Старт» командатай үнгэргэһэн байна. Тиихэдээ эдэнэр 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, 56 очкотой болоһон байха юм. «Сэлэнгэ» командын хойно ороод ябаһан Шэтын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ наадаашье һаа, бирангүй, Новосибирскын «Дзержинец» командатай 0:0 тоотойгоор тэнсэбэ. Мүн Владивостогой «Луч», Эрхүүгэй «Аэрофлот» команданууд гэртээшье наадаа һаа, Целиноградай «Динамо», Барнаулай «Динамо» командануудта 0:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэһэниинь халагламаар. Доро танай анхаралда али командын футболистнуудай хэдыдэхи һуурида гараһан тухай таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
1. «Спартак» Семип.	31	19	6	6	48—26+22	63
2. «Автомобилист» Кр.	32	18	5	9	60—28+32	59
3. «Томлес» Томск	31	16	10	5	34—18+16	58
4. СКА Хабаровск	32	16	10	6	32—20+12	58
5. «Иртыш» Омск	31	16	8	7	45—23+22	56
6. «Сэлэнгэ» У-Үдэ	31	13	12	6	35—21+14	51
7. СКА Шэтэ	31	13	7	11	31—23+ 8	46
8. «Амур» Благ.	31	11	13	7	29—22+ 7	46
9. «Динамо» Целин.	31	12	8	11	33—40— 7	44
10. «Динамо» Барнаул	32	12	7	13	41—38+ 3	43
11. «Луч» Владив.	32	10	13	9	28—28— 0	43
12. «Восток» У-Камен.	31	9	11	11	23—26— 3	38
13. «Сахалин» Ю-Сах.	32	9	11	12	23—36—13	38
14. «Аэрофлот» Эрхүү	32	10	7	15	21—37—16	37
15. «Старт» Ангарск	31	8	11	12	21—28— 7	35
16. «Дзержин.» Н.-Сиб.	31	9	6	16	24—35—11	33
17. Металлург» Н-Куз.	32	7	12	13	27—41—14	33
18. «Зауралец» Курган.	31	5	12	14	25—48—23	27
19. «Трактор» Курган.	31	5	11	15	27—37—10	26
20. «Вулкан» П. Камч.	32	1	10	21	14—48—34	13

Үглөөдэр манай «Сэлэнгэ» «Иртыш» командын футболистнуудтай өөрынгөө стадион дээрэ наадаха болонхой. Наадан үдэшын зургаан часһаа эхилхэ.

«Сэлэнгэ» командынгаа футболистнуудта энэ наадаяа үшөө гоё һайханаар үнгэргэжэ, стадиондо суглараргшадаа баясуулха, урмашуулхыень хүсэе.

«АМАРАЙ ДОЛГИНУУД» ЗЭДЭЛЭЭ

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай гал дүлэн соогуур сугтаа ябаһан нүхэрни хүгжэмдэ ехэ дуратай хүн байһан юм. «Амарай долгинууд» гэжэ дууе баяанаар ходо наадагша бэлэй. Харата дайсанай һомондо дайрагдажа, байлдаан соогуур баатарай үхэлөөр унаа һэн. «Амарай долгинууд» гэжэ дуунай аялга шагнахадаа, хайрата нүхэрөө һанажа шаналдагби. Энэ дуу гүйсэдхэхыетнай гуйнаб, —гэжэ Ивалгын үйлэдбэри-туршалгын ажахын Ключи тосхондо ажаллажа байһан таряа хуряагшадай нэгэн сценэ дээрэ наада харуулжа байһан студентнэртэ хандаба.

Оркестрэй хүгжэм зэдэлжэ, «Амарай долгинууд» гэһэн дуунай аялга клуб сооһоо жэгүүртэн гараад, үдэшын сэлгеэ агаарта аяар холуур суурятан таража байгаа һэн. Энэ дууе гүйсэдхэһэн хүгжэмшэд Александр Прибылов, Олег Ринчинов, Алексей Кособоков, Виктор Чичиланов гэгшэдэй наадажа дүүргэхэтэйнь адли зал соо альга ташалган нэершоо бэлэй.

Нигэжэ харагшадта хани халуунаар угтагдаһан Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин 2—4-дэхи курснуудай студентнэрэй агитбригада Ивалгын үйлэдбэри-туршалгын ажахын, Улаан-Үдын аймагай «Пригородный», Калининай нэрэмжэтэ совхозуудай таряа хуряалгада хүдэлжэ байһан тарияшад болон механизаторнуудта айлшалжа, концерт-наада харуулаа.

Ород, буряад арадуудай дуунууд, хатар, шог ёгто шүлэг, рассказууд тус агитбригадын программада ороно. Ерээдүйн соёлшод хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ бэлиг шадабаряа харуулжа, тэдэнэрые ехэтэ баясуулаа. Залуу артистнар дүн хамта 17 концерт табиһан байна.

Сергей Литвинцев «Эхэ оромнай», Татьяна Бекетова «Ой модон шууяна», Василий Мадагаев «Намар», «Зэргэшээ гурбан морин» гэһэн дуунуудые ирагуу һайханаар дуулажа, суглараргшадай дура татаһан. һайшаал магтаалда хүртэһэн байна.

В. САВЕЛЬЕВА.

ЭНХИР ЭКРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

10.30—«На диком бреге» гэһэн уран һайханай фильмын 2-дохи серинь харуулагдаха. 11.35 — «Воспоминание о Большом зале» гэһэн телевизионно фильм. МОСКВА ХАРУУЛНА: 13.00—орон доторхи һонин. 13.05—үхибүүдтэ зорюулагдаһан телефильм. 13.35—«Бабье лето» гэһэн хүгжэмтэ литературна композици. 14.30—«Хонхо» гэһэн һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 15.00 —хүгжэмтэ киоск. 15.30—«Мүнөөдэр — машина бүтээгшэдэй үдэр» гэһэн дамжуулга. 16.00—концерт. 16.40—уласхоорондын панорама. 17.10—балет. 18.50—кинопанорама. 20.15—орон доторхи һонин. 20.25—«Мама и хоккей» гэһэн документальна телевизионно фильм. 20.45— «Эфир соо «Залуушуул» гэһэн дамжуулга.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «[...]риин хубисхалай хүндэлэ[...]һэн түрүү бэшэг. «Дорюун [...] маар» — фоторепортаж. «[...] республика дотор болоһон [...] нууд» гэжэ ниитэ гаршаг д[...] формацинууд. ТАСС-ай һуу[...] дээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: [...] суртаалай хатуужалай һур[...] — Н. Парфеновой статья. [...] на ажабайдал тухай тобшо [...] Хүдөө ажахын шэнжэлэл.

Гурбадахи хуудаһанда: «[...]лайнгаа дүн согсолон, ерээд[...] хайгаа бодомжолнобди»—С.[...]даевай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...]дэнжаб Жимбиевэй «Талы[...]гы» гэжэ романһаа хэһэг. [...] нютагай һонинууд.

Редакторай орлогш[...]
М. Н. НИМАЕВ.